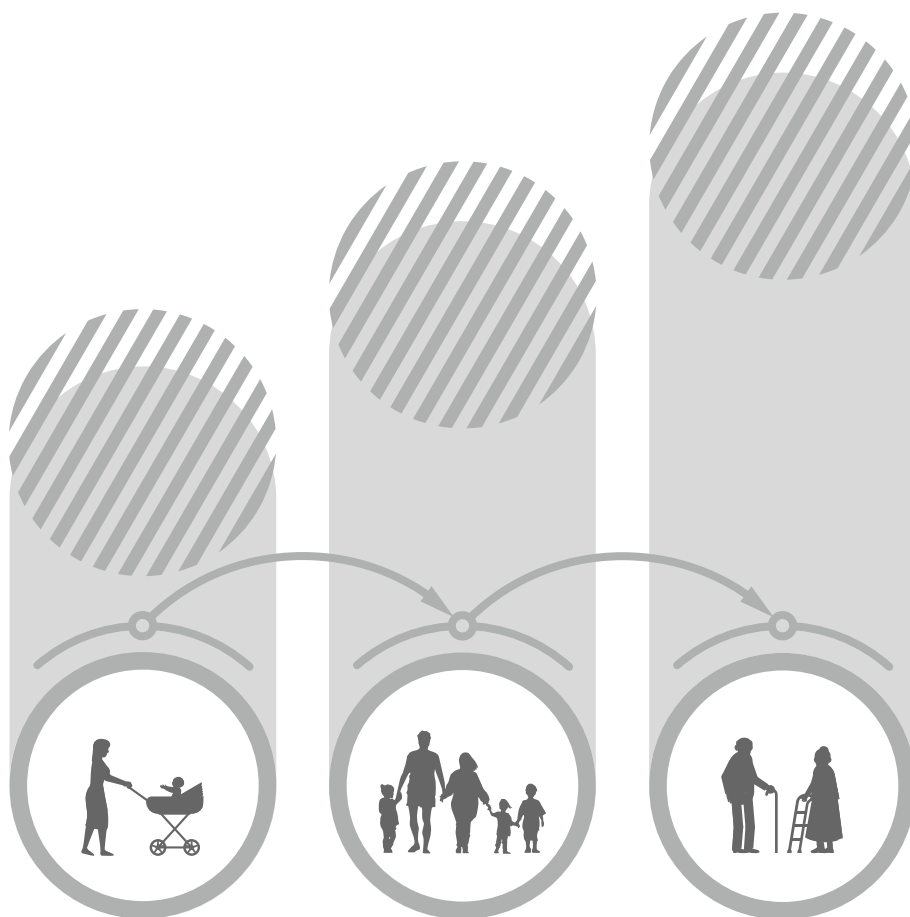

Sytuacja demograficzna województwa podlaskiego w 2021 r.

Demographic situation
of Podlaskie Voivodship in 2021

Sytuacja demograficzna województwa podlaskiego w 2021 r.

Demographic situation of Podlaskie Voivodship in 2021

Urząd Statystyczny w Białymstoku Statistical Office in Białystok

Białystok 2023

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Białymstoku

Statistical Office in Białystok

pod kierunkiem

supervised by

Ewy Kamińskiej-Gawryluk

Zespół autorski

Editorial team

Anna Godlewska, Anna Szeszko

Prace redakcyjne i skład

Editorial work and typesetting

Dorota Żochowska

Opracowanie graficzne

Graphics

Marzena Bylińska, Dorota Żochowska

Tłumaczenie

Translation

Ewa Kępa

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

bialystok.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu pierwszą edycję publikacji pt. „Sytuacja demograficzna województwa podlaskiego”, która została wydana w serii „Analizy statystyczne”. Stanowi ona kontynuację opracowania zatytułowanego „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie podlaskim”, ukazującego się dotychczas w serii „Informacje statystyczne”, i jest dostępna wyłącznie w formie elektronicznej na stronie internetowej Urzędu: bialystok.stat.gov.pl.

W publikacji przedstawiono analizę sytuacji demograficznej regionu w 2021 r. na tle roku poprzedniego, a wybrane informacje zostały zaprezentowane w retrospekcji od 2000 r. Zawiera ona bogaty zestaw danych na temat liczby i struktury ludności, małżeństw, rozwodów, separacji, dzietności, umieralności, trwania życia, kierunków i natężenia migracji, a także prognozy ludności. Zamieszczone w niej informacje dotyczą województwa ogółem, a niektóre spośród nich również podregionów (NUTS 3), powiatów i gmin. Ważniejsze dane wojewódzkie zostały przedstawione na tle kraju. Informacje zaprezentowano w formie opisu analitycznego, którego uzupełnienie stanowią niewielkie tablice oraz mapy i wykresy, a także wyjaśnienia stosowanych pojęć.

Do publikacji został załączony zestaw tablic w formacie xls zawierających szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej województwa oraz poszczególnych jednostek podziału terytorialnego wchodzących w jego skład.

Dane o ludności, współczynniki demograficzne, jak również przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za lata 2020 i 2021 przygotowano w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021. W związku z tym dane prezentowane za 2020 r. zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w opracowaniu „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie podlaskim w 2020 r.”.

Oddając w Państwa ręce niniejszą publikację, mam nadzieję, że będzie ona źródłem interesujących i przydatnych informacji o mieszkańcach województwa podlaskiego. Jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą o przekazywanie uwag i sugestii, które będą pomocne w pracach nad jej kolejnymi edycjami.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, styczeń 2023 r.

Preface

Statistical Office in Białystok is pleased to present the first edition of the publication "Demographic situation of Podlaskie Voivodship", which was published in the "Statistical analyses" series. It is a continuation of the elaboration entitled "Population, vital statistics and migration in Podlaskie Voivodship", previously published in the "Statistical information" series, and is available only in an electronic form on the internet webpage of the Office: bialystok.stat.gov.pl.

The publication presents an analysis of the demographic situation of the region in 2021 against the background of the previous year, and selected information has been shown in retrospect from 2000. It contains a wide set of data on the number and structure of the population, marriages, divorces, separations, fertility, mortality, life expectancy, the directions and intensity of migration, as well as population projection. The information contained therein applies to the voivodship in general, and some of them also to subregions (NUTS 3), powiats and gminas. The most important voivodship data are presented against the background of the country. The information is presented in the form of an analytical description, supplemented by small tables, maps and charts, as well as explanations of the terms used.

The publication is accompanied by a set of tables in the xls format containing detailed data on the demographic situation of the voivodship and its individual territorial division units.

Data on population, demographic rates, as well as conversions per capita (1000 population, etc.) for 2020 and 2021 were prepared on the bases of the results of the National Population and Housing Census 2021. Therefore, the data presented for 2020 have been changed comparing to those published in "Population, vital statistics and migration in Podlaskie Voivodship in 2020".

Presenting this elaboration, I hope it will be the source of interesting and useful information on inhabitants of Podlaskie Voivodship. I would also like to ask for providing comments and suggestions that will be helpful in the work on its subsequent editions.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, January 2023

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	9
Symbols. Major abbreviations	
Synteza	11
Executive summary	12
Rozdział 1. Stan i struktura ludności	13
Chapter 1. Size and structure of population	
Rozdział 2. Ruch naturalny ludności	22
Chapter 2. Vital statistics	
Rozdział 3. Trwanie życia	35
Chapter 3. Life expectancy	
Rozdział 4. Migracje ludności	36
Chapter 4. Migration of population	
Rozdział 5. Prognoza ludności	41
Chapter 5. Population projection	
Uwagi ogólne	42
General notes	45

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Ogólne informacje o ludności	14
Table 1. General information on the population	
Tablica 2. Małżeństwa	23
Table 2. Marriages	
Tablica 3. Rozwody i separacje	24
Table 3. Divorces and separations	
Tablica 4. Urodzenia żywe, współczynniki płodności kobiet i dzietności ogólnej	28
Table 4. Live birth, female fertility rate and total fertility rate	
Tablica 5. Zgony	32
Table 5. Deaths	
Tablica 6. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały	36
Table 6. Internal migration of population for permanent residence	
Tablica 7. Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały	38
Table 7. International migration of population for permanent residence	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Ludność według płci i wieku w 2021 r.	15
Chart 1.	Population by sex and age in 2021	
Wykres 2.	Mediana wieku ludności	17
Chart 2.	Median age of population	
Wykres 3.	Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku	18
Chart 3.	Structure of population by economical age groups	
Wykres 4.	Wskaźnik starości demograficznej	20
Chart 4.	Old age rate	
Wykres 5.	Indeks starości	21
Chart 5.	Ageing ratio	
Wykres 6.	Mediana wieku nowożeńców	23
Chart 6.	Median age of bridegrooms and brides	
Wykres 7.	Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności	24
Chart 7.	Marriages and divorces per 1000 population	
Wykres 8.	Rozwody według okresu trwania małżeństwa w 2021 r.	25
Chart 8.	Divorces by duration of marriage in 2021	
Wykres 9.	Separacje orzeczone	26
Chart 9.	Separations	
Wykres 10.	Małżeństwa zawarte i rozwiązane	27
Chart 10.	Marriages contracted and dissolved	
Wykres 11.	Urodzenia żywe według wieku matki	29
Chart 11.	Live births by age of mother	
Wykres 12.	Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka w 2021 r.	30
Chart 12.	Live births by birth order in 2021	
Wykres 13.	Struktura zgonów według płci i przyczyn w 2021 r.	32
Chart 13.	Structure of deaths by sex and causes in 2021	
Wykres 14.	Ruch naturalny ludności	33
Chart 14.	Vital statistics	
Wykres 15.	Przeciętne trwanie życia	35
Chart 15.	Life expectancy	
Wykres 16.	Migracje wewnątrzwojewódzkie na pobyt stały według kierunków w 2021 r.	37
Chart 16.	Intravoivodship migration for permanent residence by directions in 2021	
Wykres 17.	Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według województwa obecnego i poprzedniego zamieszkania w 2021 r.	37
Chart 17.	Internal migration of population for permanent residence by voivodship of present and previous place of residence in 2021	
Wykres 18.	Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	39
Chart 18.	Internal and international migration of population for permanent residence	

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Ludność na 1 km ² w 2021 r.	13
Map 1.	Population per 1 km ² in 2021	
Mapa 2.	Współczynnik feminizacji w 2021 r.	16
Map 2.	Feminisation rate in 2021	
Mapa 3.	Ludność w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem w 2021 r.	19
Map 3.	Pre-working age population in % of total population in 2021	
Mapa 4.	Małżeństwa na 1000 ludności w 2021 r.	22
Map 4.	Marriages per 1000 population in 2021	
Mapa 5.	Rozwoły na 1000 ludności w 2021 r.	25
Map 5.	Divorces per 1000 population in 2021	
Mapa 6.	Urodzenia żywe na 1000 ludności w 2021 r.	28
Map 6.	Live birth per 1000 population in 2021	
Mapa 7.	Współczynnik dzietności ogólnej w 2021 r.	30
Map 7.	Total fertility rate in 2021	
Mapa 8.	Zgony na 1000 ludności w 2021 r.	31
Map 8.	Deaths per 1000 population in 2021	
Mapa 9.	Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.	34
Map 9.	Natural increase per 1000 population in 2021	
Mapa 10.	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.	40
Map 10.	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2021	

Spis tablic załączonych w formacie excel

List of tables presented in Excel format

Tablica 1.	Stan, ruch naturalny i migracje ludności (2000, 2005, 2010–2021)
Table 1.	Number of population, vital statistics and migrations of population (2000, 2005, 2010–2021)
Tablica 2.	Ludność według płci, podregionów, powiatów i gmin w 2021 r.
Table 2.	Population by sex, subregions, powiats and gminas in 2021
Tablica 3.	Ludność według płci i wieku w 2021 r.
Table 3.	Population by sex and age in 2021
Tablica 4.	Ludność według płci, wieku oraz podregionów w 2021 r.
Table 4.	Population by sex, age and subregions in 2021
Tablica 5.	Ludność według płci, wieku oraz powiatów w 2021 r.
Table 5.	Population by sex, age and powiats in 2021
Tablica 6.	Ludność według ekonomicznych grup wieku oraz podregionów, powiatów i gmin w 2021 r.
Table 6.	Population by economical age groups as well as subregions, powiats and gminas in 2021
Tablica 7.	Ludność według biologicznych i edukacyjnych grup wieku oraz podregionów, powiatów i gmin w 2021 r.
Table 7.	Population by biological and educational age groups as well as subregions, powiats and gminas in 2021
Tablica 8.	Ludność w miastach według płci i wieku w 2021 r.
Table 8.	Population in urban areas by sex and age in 2021

Tablica 9.	Ludność na wsi według płci, wieku oraz gmin w 2021 r.
Table 9.	Population in urban areas by sex, age and gminas in 2021
Tablica 10.	Ruch naturalny ludności według podregionów, powiatów i gmin w 2021 r.
Table 10.	Vital statistics by subregions, powiats and gminas in 2021
Tablica 11.	Małżeństwa zawarte według podregionów i powiatów w 2021 r.
Table 11.	Contracted marriages by subregions and powiats in 2021
Tablica 12.	Rozwody i separacje według podregionów i powiatów w 2021 r.
Table 12.	Divorces and separations by subregions and powiats in 2021
Tablica 13.	Urodzenia żywe według płci oraz podregionów i powiatów w 2021 r.
Table 13.	Population by sex, age and subregions in 2021
Tablica 14.	Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz podregionów i powiatów w 2021 r.
Table 14.	Live births by birth order as well as subregions and powiats in 2021
Tablica 15.	Urodzenia żywe – małżeńskie i pozamałżeńskie według podregionów i powiatów w 2021 r.
Table 15.	Live births – legitimate and illegitimate by subregions and powiats in 2021
Tablica 16.	Urodzenia żywe według wieku matki oraz podregionów i powiatów w 2021 r.
Table 16.	Live births by age of mother as well as subregions and powiats in 2021
Tablica 17.	Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności według podregionów oraz powiatów w 2021 r.
Table 17.	Female fertility and reproduction rates of population by subregions and powiats in 2021
Tablica 18.	Przeciętne dalsze trwanie życia
Table 18.	Life expectancy
Tablica 19.	Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały według kierunków migracji oraz podregionów i powiatów w 2021 r.
Table 19.	Internal and international migration of population for permanent residence by directions of migration as well as subregions and powiats in 2021
Tablica 20.	Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według województwa obecnego i poprzedniego miejsca zamieszkania w 2021 r.
Table 20.	Internal migration of population for permanent residence by voivodship of present and previous place of residence in 2021
Tablica 21.	Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według województwa obecnego i poprzedniego miejsca zamieszkania oraz podregionów i powiatów w 2021 r.
Table 21.	Internal migration of population for permanent residence by voivodship of present and previous place of residence as well as subregions and powiats in 2021
Tablica 22.	Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci oraz podregionów i powiatów w 2021 r.
Table 22.	Internal migration of population for permanent residence by sex as well as subregions and powiats in 2021
Tablica 23.	Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według podregionów, powiatów i gmin w 2021 r.
Table 23.	Internal migration of population for permanent residence by subregions, powiats and gminas in 2021
Tablica 24.	Prognoza ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym do 2050 r.
Table 24.	Working and non-working age population projection until 2050
Tablica 25.	Prognoza ludności według podregionów i powiatów do 2050 r.
Table 25.	Working and non-working age population projection until 2050
Tablica 26.	Prognoza ludności gmin do 2030 r.
Table 26.	Population projection for gminas until 2030

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
tys.	tysiąc
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
r.	rok
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
itp. etc.	i tym podobne and the like
np.	na przykład
Nr No.	Numer Number
p. proc.	punkt procentowy

SYMBOLS. MAJOR ABBREVIATIONS

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
poz.	pozycja
str.	strona
tj. i.e.	to jest that is
Dz. Urz.	Dziennik Urzędowy
WE EC	Wspólnota Europejska European Community

Synteza

W końcu 2021 r. w województwie podlaskim mieszkało 1148,7 tys. osób, tj. 3,0% ogółu ludności Polski. Średnia gęstość zaludnienia, tj. liczba osób przypadająca na 1 km², wynosiła 57. Ludność miejska stanowiła 60,9% ogółu mieszkańców województwa. Odsetek kobiet w ogólnej liczbie ludności kształtował się na poziomie 51,3%. Mediana wieku (wiek środkowy) mieszkańców województwa podlaskiego z roku na rok jest wyższa. Statystyczny mieszkaniec regionu w końcu 2021 r. był w wieku 42,2 roku, natomiast rok wcześniej – 41,9 roku.

Rok 2021 był czwartym z kolei, w którym liczba ludności Polski zmniejszyła się po niewielkim wzroście zanotowanym w 2017 r. W województwie podlaskim obserwowany jest natomiast systematyczny spadek liczby mieszkańców, który miał miejsce również w 2021 r. Na przestrzeni ostatnich dwudziestu jeden lat liczba ludności w województwie zmniejszyła się o 62,0 tys. osób. Wpływ na tę sytuację miał ujemny przyrost naturalny notowany w regionie w latach 2001–2007 oraz 2011–2021, jak również utrzymujące się od wielu lat ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.

W 2021 r. w województwie podlaskim zarejestrowano 5011 nowo zawartych związków małżeńskich, tj. o 12,8% więcej niż przed rokiem. W tym samym czasie orzeczono 1596 rozwodów (o 14,0% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem) i 34 separacje (o 8,1% mniej niż rok wcześniej).

W omawianym roku w województwie zanotowano 10112 urodzeń żywych, tj. o 4,2% mniej niż w 2020 r. W tym okresie zmarło 16725 osób, czyli o 14,4% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem. Przyrost naturalny ukształtował się na poziomie minus 6613 (rok wcześniej wyniósł minus 4065).

W 2021 r. w województwie podlaskim przeciętne trwanie życia w przypadku mężczyzn wyniosło 71,5 roku, natomiast kobiet – 80,5 roku. W odniesieniu do poprzedniego roku zaobserwowano skrócenie trwania życia mężczyzn o 1,5 roku, zaś kobiet o 1,4 roku.

W 2021 r. do naszego regionu z innych województw w kraju przybyło 2187 osób i z zagranicy – 655 osób. Równocześnie do innych regionów w Polsce przeprowadziły się 3844 osoby, a za granicę wyemigrowało 212 osób. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w analizowanym okresie przyjęło wartość minus 1214 (przed rokiem – minus 1318).

Executive summary

At the end of 2021 in Podlaskie Voivodship there were 1148.7 thousand inhabitants, i.e. 3.0 per cent of the total population of Poland. The average density of population, i.e. the number of population per 1 km², was 57. Urban population constituted 60.9 per cent of the total number of inhabitants of the voivodship. The percentage of females in the total population amounted to 51.3 per cent. Median age of inhabitants of Podlaskie Voivodship is getting higher year by year. At the end of 2021 a statistical inhabitant of the region was 42.2 years of age, whereas in the year before – 41.9 years of age.

The year 2021 was the fourth consecutive year in which the population of Poland decreased after a slight increase recorded in 2017. In Podlaskie Voivodship, however, a systematic decrease in the number of inhabitants has been observed, which also took place in 2021. Over the past twenty one years, the number of population in the voivodship has declined by 62.0 thousand persons. This situation was affected by the negative natural increase noted in the region in the years 2001–2007 and 2011–2021 as well as negative internal and international net migration for permanent residence that has been recorded for many years.

In 2021 in Podlaskie Voivodship there were registered 5011 newly contracted marriages, i.e. 12.8 per cent more than in 2020. At the same time there were 1596 divorces decreed (14.0 per cent more comparing to the previous year) and 34 separations (8.1 per cent less than in the year before).

In the discussed period there were 10112 live births noted in the voivodship, i.e. 4.2 per cent less than in 2020. At the same time 16725 persons died, i.e. 14.4 per cent more comparing to the previous year. Natural increase reached the level minus 6613 (in the year before – minus 4065).

In 2021, in Podlaskie Voivodship life expectancy in the case of men amounted to 71.5 years of age, whereas in the case of women – to 80.5 years of age. In relation to the previous year, the life expectancy decreased by 1.5 years for males and by 1.4 years for females.

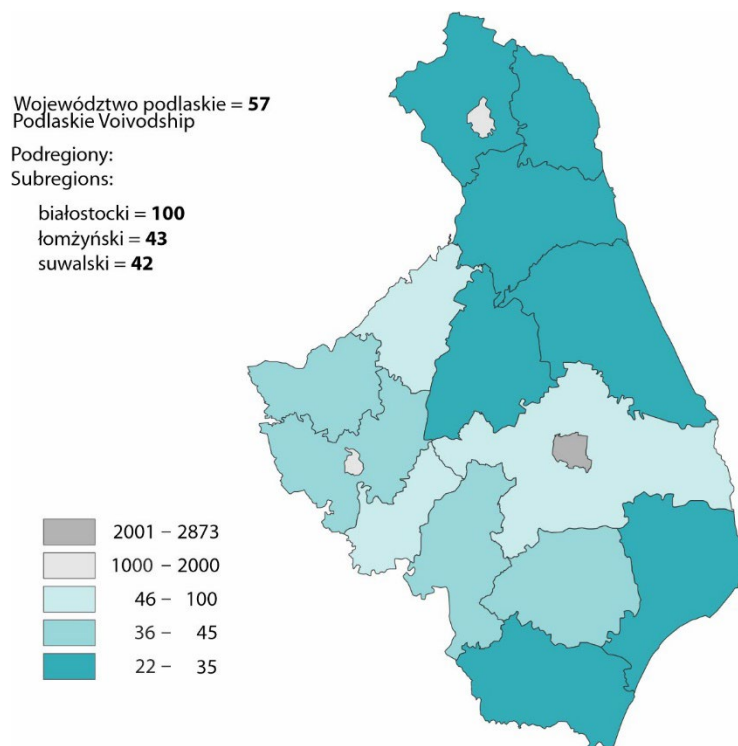
In 2021, 2187 persons came to our region from other voivodships in the country and 655 from abroad. At the same time 3844 persons moved out to other regions of Poland and 212 persons emigrated abroad. Internal and international net migration for permanent residence in the analyzed period was minus 1214 (the year before – minus 1318).

Rozdział 1. Stan i struktura ludności

Chapter 1. Size and structure of population

W końcu 2021 r. w województwie podlaskim mieszkało 1 148,7 tys. osób, tj. 3,0% ogółu ludności Polski. Pod względem liczby mieszkańców województwo uplasowało się na 14 miejscu w kraju, a mniejszą liczbę ludności zanotowano tylko w województwach lubuskim i opolskim. Średnia gęstość zaludnienia, tj. liczba osób przypadająca na 1 km², wynosiła w Podlaskiem 57 (w Polsce – 121) i kształtowała się na tym samym poziomie co rok wcześniej. Województwo podlaskie wraz z warmińsko-mazurskim należały do najsłabiej zaludnionych regionów w kraju. W Podlaskiem na 1 km² powierzchni w miastach przypadało 756 osób, a na terenach wiejskich – 23 osoby. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na obszarze województwa – najwyższy zanotowano w Białymstoku i Łomży (odpowiednio 2873 i 1915 osób na 1 km²), zaś najniższy w powiatach: sejneńskim (22 osoby na 1 km²), hajnowskim (25 osób na 1 km²) oraz suwalskim (27 osób na 1 km²).

Mapa 1. Ludność na 1 km² w 2021 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Map 1. Population per 1 km² in 2021
As of 31 December

Ludność miejska (skupiona w 40 miastach zlokalizowanych na terenie województwa) w tym czasie liczyła 699,7 tys. osób (rok wcześniej – 704,7 tys. osób) i, podobnie jak w końcu poprzedniego roku, stanowiła 60,9% ogółu mieszkańców regionu. Taka wartość wskaźnika urbanizacji umiejscowiła województwo podlaskie (identycznie jak przed rokiem) na 8 pozycji w kraju, gdzie udział ludności zamieszkującej w miastach wynosił 59,7%. W końcu 2021 r. tereny wiejskie w województwie podlaskim zamieszkiwało 449,0 tys. osób (wobec 451,9 tys. osób w końcu 2020 r.). Odsetek ludności wiejskiej (wskaźnik ruralizacji) osiągnął poziom 39,1% i w porównaniu z zanotowanym rok wcześniej nie uległ zmianie. Według stanu

w dniu 31 grudnia 2021 r., region zajmował pod tym względem (tak samo jak przed rokiem) 9 miejsce w kraju, gdzie udział ludności zamieszkującej tereny wiejskie wynosił 40,3%.

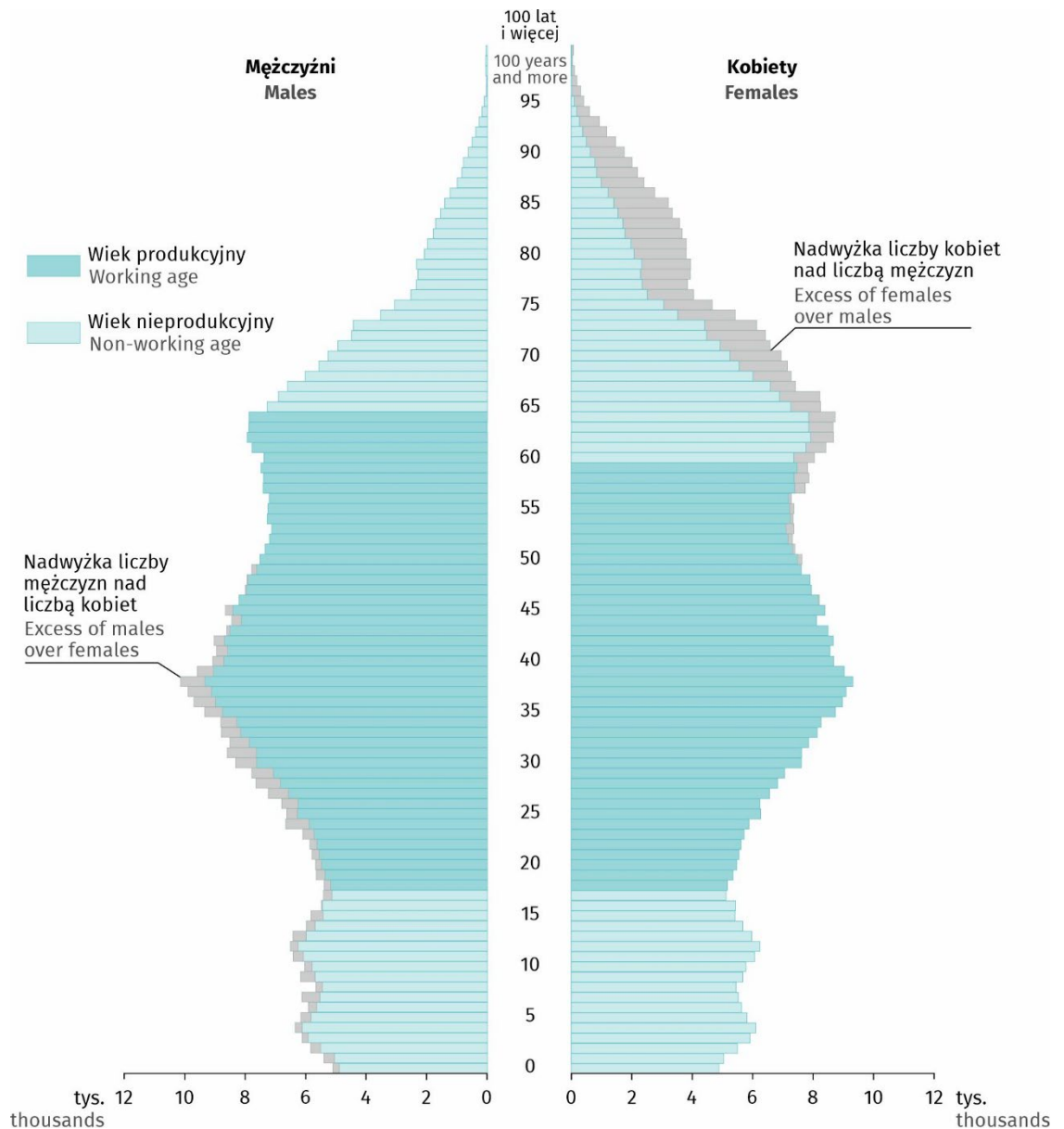
Tablica 1. Ogólne informacje o ludności
 Stan w dniu 31 grudnia
 Table 1. General information on the population
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Ludność Population	1203448	1188800	1156591	1148720	699683	449037
mężczyźni males	587367	579499	562970	559008	332166	226842
kobiety females	616081	609301	593621	589712	367517	222195
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	105	105	105	105	111	98
Ludność na 1 km ² Population per 1 km ²	60	59	57	57	756	23

Rok 2021 był czwartym z kolei, w którym liczba ludności Polski zmniejszyła się po niewielkim wzroście zanotowanym w 2017 r. W województwie podlaskim obserwowany jest natomiast systematyczny spadek liczby ludności, który miał miejsce również w 2021 r. Na przestrzeni ostatnich dwudziestu jeden lat liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 62,0 tys. osób. Wpływ na tę sytuację miał m.in. notowany w regionie w latach 2001–2007 ujemny przyrost naturalny. Ten niekorzystny trend został wyhamowany w latach 2008–2010, ale od 2011 r. przyrost naturalny ponownie przyjmował wartości ujemne (minus 6613 w 2021 r. wobec minus 4065 rok wcześniej). W latach 2020–2021 wystąpił znaczący wzrost liczby zgonów, co przy niskim poziomie urodzeń znacząco pogłębiło ujemny przyrost naturalny. Na spadek liczby ludności w województwie wpłynęło również utrzymujące się od wielu lat ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.

Wykres 1. Ludność według płci i wieku w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 1. Population by sex and age in 2021
As of 31 December

Struktura ludności według płci w województwie podlaskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, które w końcu 2021 r. stanowiły 51,3% ludności województwa. W tym czasie współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) ukształtował się na poziomie identycznym jak przed rokiem (i w latach poprzednich) osiągając wartość 105, zaś w podziale na miasta i wieś wynosił odpowiednio 111 i 98. Wskaźnik ten zmieniał się również w zależności od wieku. Wśród osób do 49 roku życia w poszczególnych rocznikach występowa-

ła liczebna przewaga mężczyzn, a w całej grupie na 100 mężczyzn przypadało 95 kobiet. W ogólnej populacji ludności w wieku co najmniej 50 lat pań było zdecydowanie więcej niż panów (współczynnik feminizacji wynosił 126), przy czym w najstarszej grupie wiekowej (70 lat i więcej) na 100 mężczyzn przypadały aż 174 kobiety. Biorąc pod uwagę mieszkańców wsi, liczebną przewagę kobiet zaobserwowano wśród ludności w wieku 68 lat i więcej, natomiast w miastach – powyżej 42 roku życia. Współczynnik feminizacji wykazuje także zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa. W końcu 2021 r. najwyższy jego poziom zaobserwowano w mieście Białystok, gdzie na 100 panów przypadało 113 pań. Wysoką liczebną przewagę kobiet odnotowano również w miastach Łomża i Suwałki, w których współczynnik feminizacji wynosił odpowiednio 110 i 109. Więcej mężczyzn niż kobiet stwierdzono natomiast w powiatach: suwalskim (gdzie na 100 mężczyzn przypadało tylko 95 kobiet), łomżyńskim (98 kobiet na 100 mężczyzn) oraz wysokomazowieckim i kolneńskim (po 99 kobiet na 100 mężczyzn).

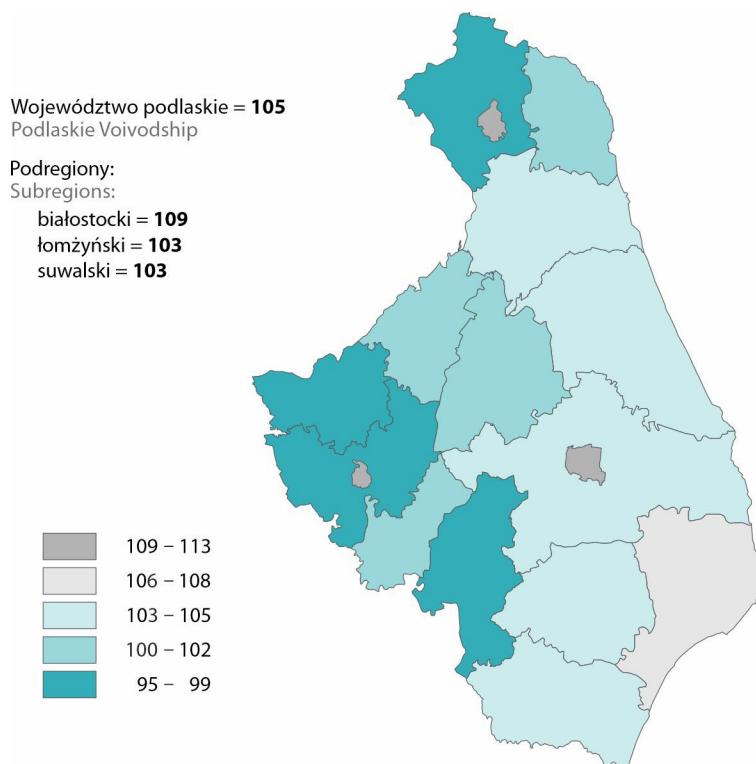
Mapa 2. Współczynnik feminizacji w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 2.

Feminisation rate in 2021

As of 31 December

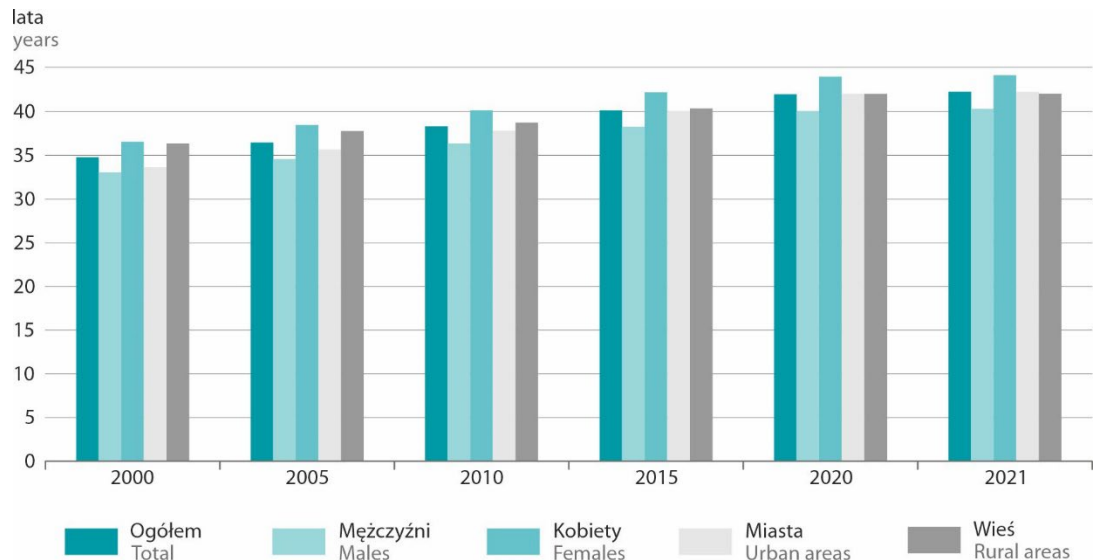
Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Mediana wieku mieszkańców województwa podlaskiego z roku na rok jest wyższa. W końcu 2020 r. połowa ludności województwa nie przekroczyła 41,9 roku, podczas gdy rok później statystyczny mieszkaniec regionu był w wieku 42,2 roku. Wiek środkowy kobiet w końcu 2021 r. wynosił 44,1 roku (przed rokiem – 43,9 roku), a mężczyzn – 40,3 roku (rok wcześniej – 40,0 lat). W końcu 2021 r. połowa populacji osób mieszkających w miastach nie osiągnęła wieku 42,2 roku (rok wcześniej – 41,9 roku), natomiast na wsi – 42,0 lata (przed rokiem – 41,9 roku). Jest to sytuacja podobna do notowanej w kraju, gdzie ludność

miejska jest starsza niż zamieszkująca tereny wiejskie. W końcu 2021 r. mediana wieku ludności ogółem w Polsce przybrała wartość 41,9 roku, przy czym w miastach ukształtowała się na poziomie 42,9 roku, a na wsi – 40,4 roku.

Wykres 2. Mediana wieku ludności

Chart 2. Median age of population
As of 31 December

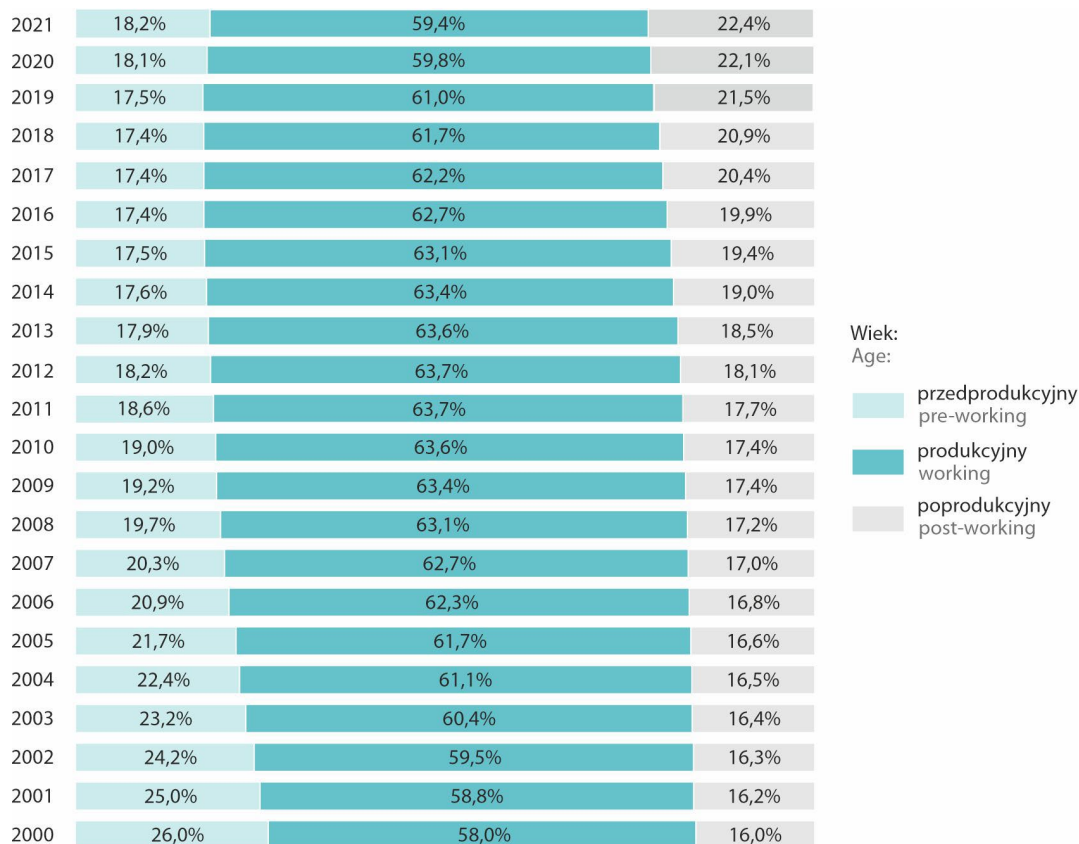
Rezultatem przemian w procesach demograficznych (depresja urodzeniowa lat dziewięćdziesiątych poprzedniego oraz początku obecnego stulecia) jest sukcesywne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży (w wieku 0–17 lat). Dane wskazują, że w 2021 r. liczba osób poniżej 18 roku życia spadła w mniejszym stopniu niż w latach poprzednich, a ich udział w ogólnej populacji mieszkańców województwa podlaskiego wzrósł o 0,1 p. proc. w stosunku do zanotowanego przed rokiem i w końcu 2021 r. wynosił 18,2%. Odsetek dzieci i młodzieży w wieku poniżej 15 lat w ogólnej liczbie ludności wzrósł do 15,4% (z 15,3% rok wcześniej).

Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, zaś dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni w wieku 45–64 lata, kobiety w wieku 45–59 lat.

Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się **ludność w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **ludność w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

Wykres 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 3. Structure of population by economical age groups
As of 31 December

Zmiany można zaobserwować także wśród ludności w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni pierwszych jedenastu lat obecnego stulecia, w wyniku wchodzenia w wiek zdolności do pracy osób urodzonych w okresie wyżu demograficznego, zwiększała się zarówno liczba, jak i udział tych osób w ogólnej populacji ludności. W kolejnych latach proces ten ulegał jednak powolnemu wyhamowaniu, a następnie odwróceniu. W końcu 2021 r. odsetek ludności w wieku produkcyjnym był już o 0,4 p. proc. niższy od zanotowanego przed rokiem (w końcu 2000 r. wynosił on 58,0%, a w końcu lat 2020 i 2021 – odpowiednio 59,8% oraz 59,4%). Na uwagę zasługuje fakt, że w wiek zdolności do pracy wkraczają coraz mniej liczne roczniki osiemnastoletków. W końcu 2020 r. było ich 11,1 tys., zaś rok później omawianą grupę tworzyło już tylko 10,6 tys. osób. W analizowanym okresie stwierdzono także spadek udziału osób w wieku produkcyjnym mobilnym (o 0,5 p. proc.) w ogólnej liczbie ludności.

Jednocześnie obserwowany jest stopniowy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W końcu 2021 r. udział tej grupy w ogólnej populacji ludności osiągnął poziom 22,4% i zwiększył się o 0,3 p. proc. w stosunku do zanotowanego rok wcześniej.

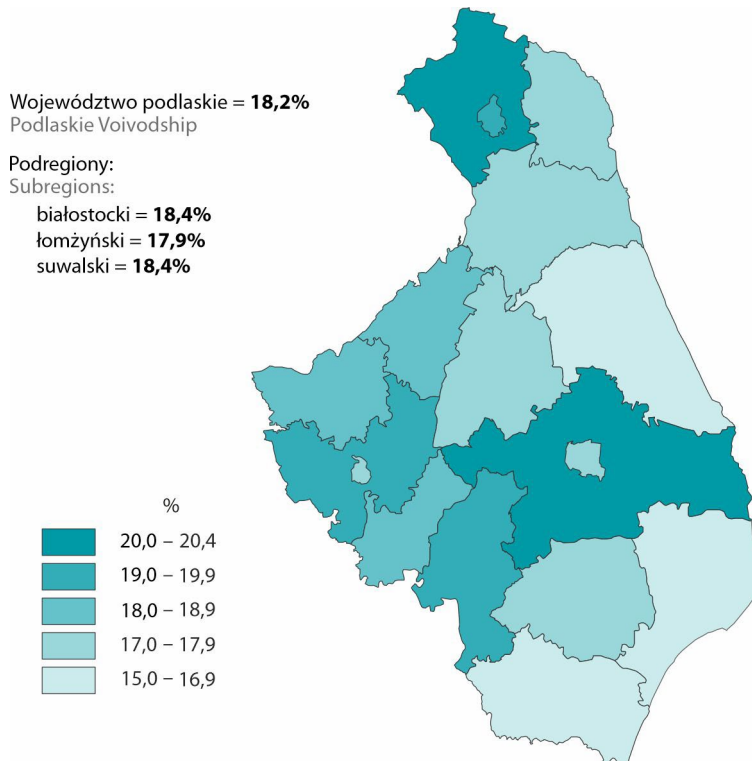
Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego jest zróżnicowana. W końcu 2021 r. najmniej korzystna sytuacja wystąpiła w powiecie hajnowskim. Zaobserwowano tu najmniejszy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (15,0%) oraz największy udział osób w wieku poprodukcyjnym (30,3%) w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu. Naj-

wyższy odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (20,4%) zanotowano natomiast w powiecie suwalskim, a najniższy udział osób w wieku poprodukcyjnym (19,4%) stwierdzono w powiecie łomżyńskim.

Mapa 3. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem w 2021 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 3. Pre-working age population in % of total population in 2021
As of 31 December

Coraz mniej korzystne stają się relacje między poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku ludności, co obrazuje współczynnik obciążenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. W końcu 2021 r. w województwie podlaskim ukształtował się on na poziomie 68 (rok wcześniej 67), tj. 31 – dla wieku przedprodukcyjnego i 37 – dla wieku poprodukcyjnego. W końcu 2000 r. omawiany wskaźnik osiągnął wartość 73, przy czym w przypadku osób w wieku poniżej 18 roku życia wynosił 45, podczas gdy dla osób w wieku poprodukcyjnym przyjął wartość 28. W kraju w końcu 2021 r. obserwowano podobne relacje między ekonomicznymi grupami wieku ludności jak w województwie podlaskim. Współczynnik obciążenia demograficznego ukształtował się na poziomie 69, tj. 31 – dla wieku przedprodukcyjnego i 38 – dla wieku poprodukcyjnego, podczas gdy w końcu 2000 r. przyjął wartość 64, tj. 40 – w przypadku wieku przedprodukcyjnego i 24 – dla wieku poprodukcyjnego.

W województwie podlaskim od wielu lat niezmiennie rośnie liczebność grupy osób w wieku 65 lat i więcej. Udział tej populacji w ogólnej liczbie ludności nazywany jest wskaźnikiem starości demograficznej, który w końcu grudnia 2021 r. osiągnął poziom 18,7%, podczas gdy rok wcześniej wynosił 18,3%, a w końcu 2000 r. – 13,6%. W Polsce w końcu 2021 r. omawiany wskaźnik ukształtował się na nieco wyższym poziomie i przyjął wartość 18,9%. W Podlaskiem w końcu grudnia 2021 r. wskaźnik starości demograficznej w miastach wynosił 18,7%, a na wsi – 18,6%.

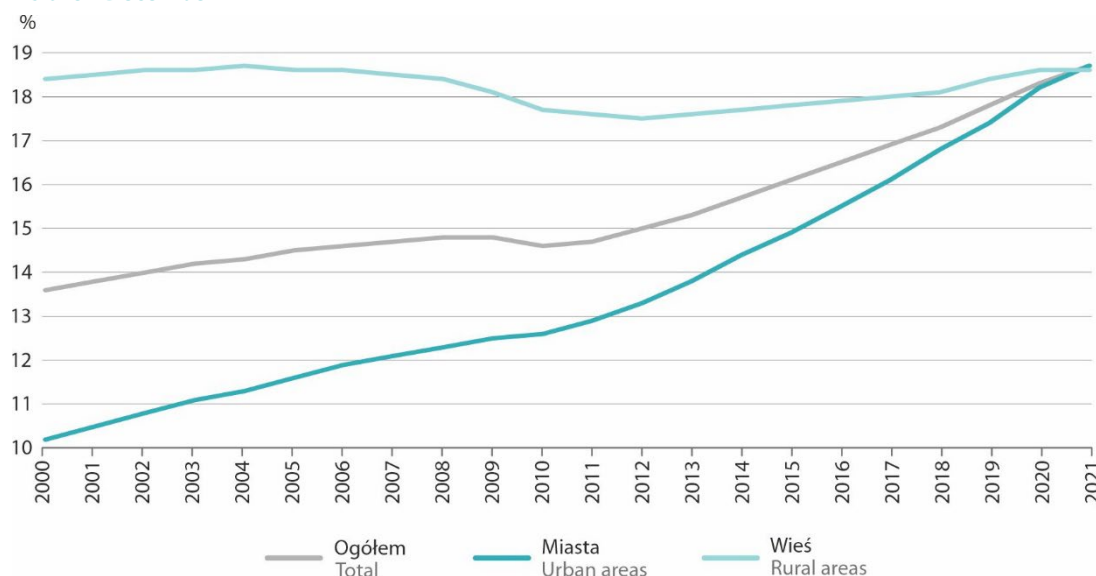
Wykres 4. Wskaźnik starości demograficznej

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 4.

Old age rate

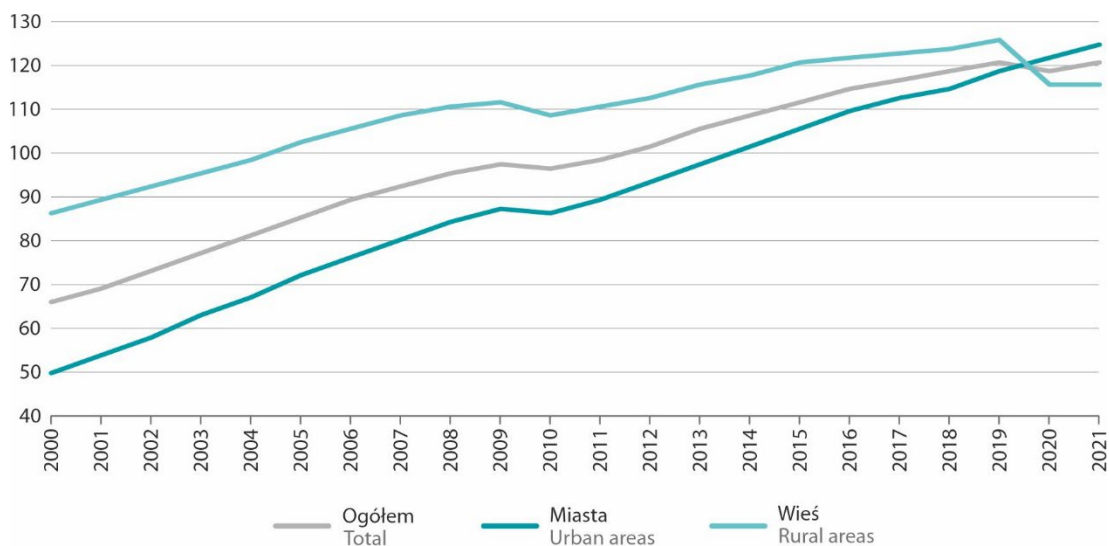
As of 31 December

W końcu analizowanego roku udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w pięciu powiatach województwa podlaskiego przekraczał 20,0%, przy czym najwyższy odnotowano w powiatach: hajnowskim (25,7%), bielskim (22,3%) oraz siemiatyckim (21,5%). Najniższe wartości wskaźnik starości demograficznej przyjął w mieście Suwałki i powiecie łomżyńskim (po 16,4%) oraz powiecie kolneńskim (16,6%).

O postępującym procesie starzenia się mieszkańców województwa świadczy również stopniowy wzrost wartości indeksu starości, który obrazuje relacje międzypokoleniowe między najmłodszą i najstarszą grupą ludności. Oznacza on liczbę osób w wieku 65 lat i więcej przypadającą na 100 osób w wieku 0–14 lat (liczba dziadków przypadająca na 100 wnuczków). W końcu 2021 r. w województwie podlaskim indeks starości wynosił 121 (rok wcześniej ukształtował się na poziomie 119). Jego wartość była zbliżona do zanotowanej średnio w kraju, gdzie osiągnęła 122. W województwie podlaskim najkorzystniejsza sytuacja w ciągu ostatnich dwudziestu jeden lat wystąpiła w końcu 2000 r., gdy na 100 osób poniżej 15 roku życia przypadało 67 osób w wieku 65 lat i więcej. Według stanu w końcu grudnia 2021 r., w miastach indeks starości wynosił 125, zaś na terenach wiejskich ukształtował się na poziomie 116.

Wykres 5. Indeks starości
 Stan w dniu 31 grudnia
 Ageing ratio
 As of 31 December

W końcu analizowanego roku najwyższe wartości indeksu starości w województwie podlaskim odnotowano w powiatach: hajnowskim (207), siemiatyckim (159) oraz bielskim (152). Najniższe wartości omawiany wskaźnik przyjął w powiatach: białostockim i suwalskim (po 98) oraz tomżyńskim (99), czyli w powiatach okalających największe miasta w regionie.

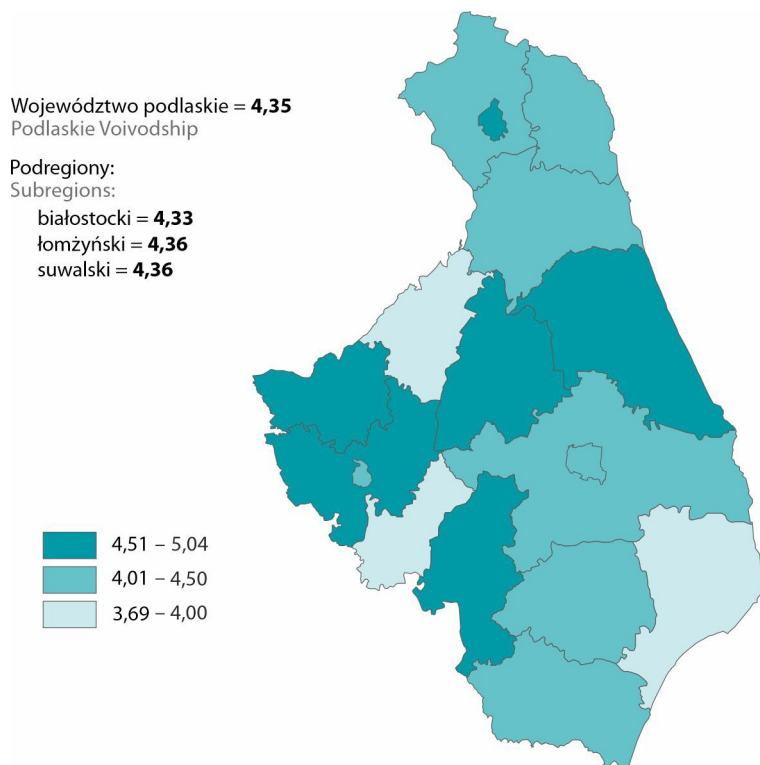
Rozdział 2. Ruch naturalny ludności

Chapter 2. Vital statistics

Małżeństwo – związek między dwiema osobami płci odmiennej, zawarty zgodnie z obowiązującym prawem, pociągający za sobą pewne wzajemne prawa i obowiązki, ustalone w przepisach i zwyczajach.

W 2021 r. w województwie podlaskim zarejestrowano 5011 nowo zawartych związków małżeńskich, tj. o 12,8% więcej niż rok wcześniej. Współczynnik małżeństw (liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności) wzrósł z poziomu 3,83 przed rokiem do 4,35 (w kraju w 2021 r. wskaźnik ten przyjął wartość 4,43). Częstość zawierania małżeństw była nieco wyższa na obszarach wiejskich, gdzie omawiany współczynnik wyniósł 4,45, podczas gdy w miastach ukształtował się na poziomie 4,28. Powyższy wskaźnik cechowało duże zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami. W analizowanym roku w województwie podlaskim najczęściej związki małżeńskie zawierali mieszkańcy powiatu wysokomazowieckiego (współczynnik małżeństw 5,04), łomżyńskiego (4,75) oraz monieckiego (4,71), zaś najmniej związków małżeńskich w przeliczeniu na 1000 ludności zanotowano w powiatach: zambrowskim (3,69), hajnowskim (3,72) oraz grajewskim (3,97).

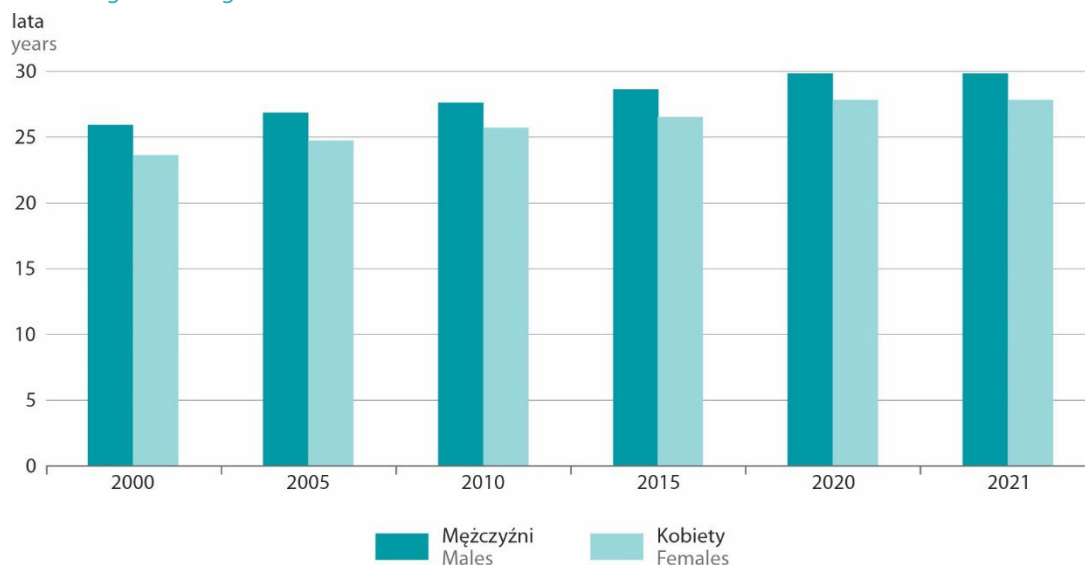
Mapa 4. Małżeństwa na 1000 ludności w 2021 r.
Map 4. Marriages per 1000 population in 2021

W 2021 r. wśród kobiet wstępujących w związki małżeńskie dominowały osoby w wieku 25–29 lat oraz 20–24 lata, które stanowiły odpowiednio 43,6% i 21,6% ich ogólnej liczby (w 2020 r. udział tych grup wyniósł 43,7% i 21,4%). W przypadku mężczyzn najczęściej nowożeńców odnotowano w grupach wiekowych 25–29 lat – 41,5 ogółu oraz 30–34 lata – 24,5%, podczas gdy rok wcześniej ich odsetek wyniósł odpowiednio 41,5% i 24,8%.

W latach 2000–2021 w województwie podlaskim stopniowo podwyższał się wiek nowożeńców wstępujących w związki małżeńskie. W 2000 r. połowa nowożeńców wśród mężczyzn nie przekroczyła 25,9 roku, a wśród kobiet – 23,6 roku. W 2021 r. mediana wieku dla mężczyzn wyniosła 29,8 roku, a dla kobiet – 27,8 roku.

Wykres 6. Mediana wieku nowożeńców
Chart 6. Median age of bridegrooms and brides

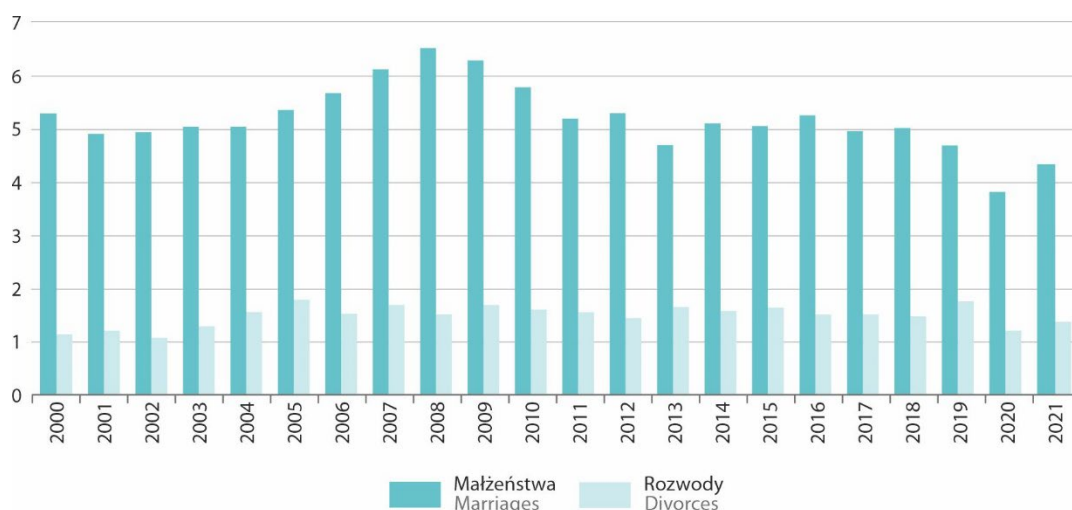
W 2021 r. w Podlaskiem wśród nowo zawartych związków małżeńskich 81,6% stanowiły małżeństwa zawarte po raz pierwszy (tzn. kawaler z panną), podczas gdy w kraju – 77,3%. W roku poprzednim w regionie odsetek takich małżeństw ukształtował się na poziomie 80,9%. Pierwsze małżeństwa częściej były zawierane na terenach wiejskich (85,2%) niż w miastach (79,2%).

W województwie podlaskim małżeństwa wyznaniowe zawarte w kościołach lub związkach wyznaniowych i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego stanowiły 65,4% wszystkich małżeństw zawartych w 2021 r. (przed rokiem – 65,6%), natomiast w kraju udział małżeństw wyznaniowych ukształtował się na poziomie 53,7%. W omawianym roku w Podlaskiem odsetek małżeństw wyznaniowych na wsi był wyższy niż w miastach i wyniósł odpowiednio 72,5% i 60,7%.

Tablica 2. Małżeństwa
Table 2. Marriages

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Ogółem Total	7003	6061	4442	5011	3005	2006
na 1000 ludności per 1000 population	5,82	5,09	3,83	4,35	4,28	4,45
W tym wyznaniowe Of which religious	5114	4299	2914	3278	1824	1454
na 1000 ludności per 1000 population	4,25	3,61	2,51	2,84	2,60	3,23
w % ogółu małżeństw in % of total marriages	73,0	70,9	65,6	65,4	60,7	72,5

Wykres 7. Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności
Chart 7. Marriages and divorces per 1000 population

Rozwód – rozwiązanie związku małżeńskiego przez odpowiedni sąd w formie przewidzianej prawem.

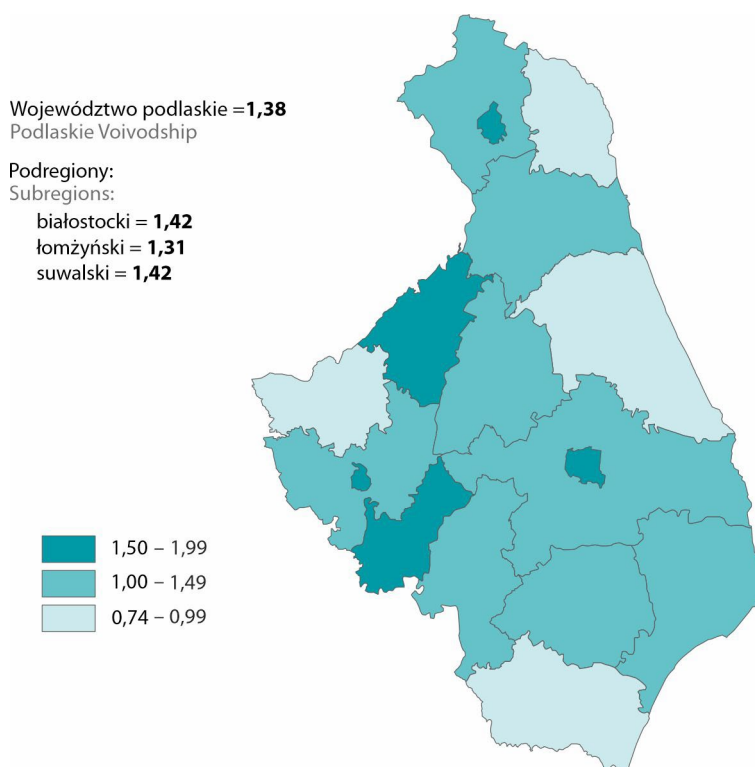
W 2021 r. w Podlaskiem zostało orzeczonych prawomocnie przez sądy 1596 rozwodów, co w porównaniu z poprzednim rokiem oznacza wzrost o 14,0% (w miastach zanotowano wzrost o 15,6%, a na wsi – o 9,7%). Liczba rozwodów na terenach miejskich jest zdecydowanie wyższa niż na wsi. W 2021 r., podobnie jak rok wcześniej, ponad 74% ogółu rozwodów dotyczyło mieszkańców miast. W ponad 2/3 przypadków powództwo o rozwód wniosła kobieta.

Tablica 3. Rozwody i separacje
Table 3. Divorces and separations

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Rozwody Divorces	1937	1975	1400	1596	1188	408
na 1000 ludności per 1000 population	1,61	1,66	1,21	1,38	1,69	0,91
Separacje Separations	105	81	37	34	20	14
na 100 tys. ludności per 100 thousand population	8,72	6,81	3,19	2,95	2,85	3,11

Współczynnik rozwodów (liczba rozwodów na 1000 ludności) w omawianym roku w regionie wyniósł 1,38 (w kraju przyjął wartość 1,60), podczas gdy rok wcześniej ukształtował się na poziomie 1,21. Na obszarach miejskich omawiany wskaźnik wyniósł 1,69, podczas gdy na wsi – 0,91.

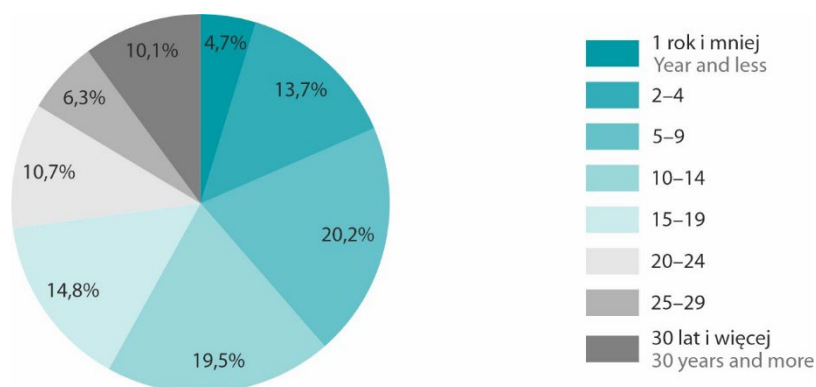
Mapa 5. Rozwody na 1000 ludności w 2021 r.
Map 5. Divorces per 1000 population in 2021

Biorąc pod uwagę poszczególne powiaty województwa podlaskiego, w 2021 r. najczęściej rozwodzili się mieszkańcy miast na prawach powiatu: Łomża, Suwałki i Białystok (gdzie wskaźnik rozwodów wyniósł odpowiednio: 1,99, 1,88 i 1,65). Najmniej rozwodów w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w powiatach: kolneńskim (0,74), sokólskim (0,87) oraz siemiatyckim (0,95).

Analizując okres trwania małżeństw (od momentu zawarcia małżeństwa do momentu wniesienia powództwa o rozwód) stwierdzono, że w 2021 r. najwięcej rozwodów dotyczyło małżeństw ze stażem wynoszącym 5–9 lat (20,2% ogółu), 10–14 lat (19,5%) oraz 15–19 lat (14,8%).

Wykres 8. Rozwody według okresu trwania małżeństwa w 2021 r.
Chart 8. Divorces by duration of marriage in 2021

Większość małżeństw rozwiązano bez orzekania o winie (76,0% ogólnej liczby małżeństw rozwiązanych), z winy męża orzeczono 15,4% wszystkich rozwodów, z winy żony – 4,0%, a z winy obu stron – 4,6%.

W 2021 r. najczęściej wskazywanymi przyczynami rozvodu (wyłącznymi lub powiązаныmi z innymi przyczynami) były niezgodność charakterów (37,3% ogólnej liczby rozwodów), niedochowanie wierności małżeńskiej (14,0%) oraz nadużywanie alkoholu (12,8%).

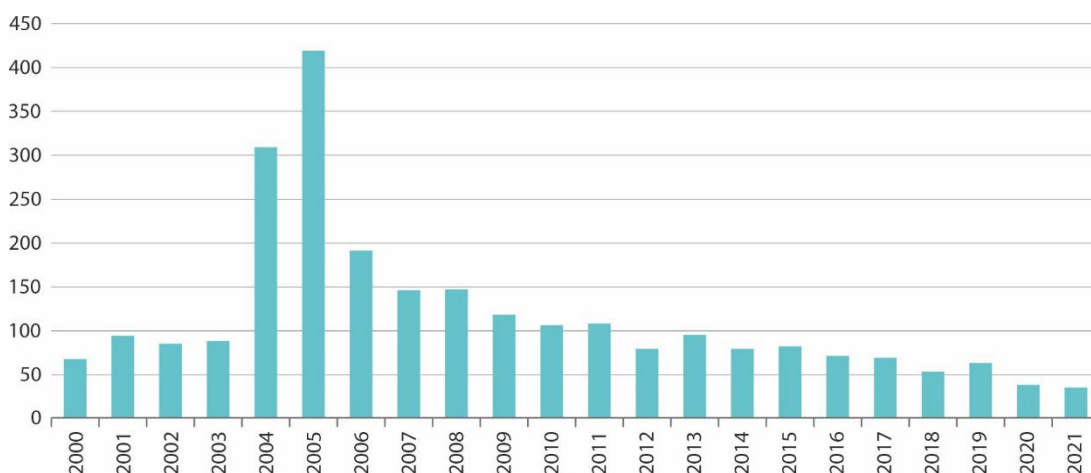
W omawianym roku w województwie podlaskim spośród rozwiedzionych małżeństw 34,8% nie posiadało dzieci w wieku poniżej 18 roku życia, 35,6% posiadało jedno dziecko, 22,9% – dwoje dzieci, a 6,6% – troje i więcej dzieci. Skutki rozvodu dotknęły 1,6 tys. dzieci pozostających na utrzymaniu rozwiedzionych małżeństw. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły dzieci w wieku 7–15 lat (53,8% ogółu) oraz 3–6 lat (28,3%). Wykonywanie władzy rodzicielskiej sąd najczęściej powierzał obojgu rodzicom (77,6% rozwodów małżeństw posiadających wspólnie małoletnie dzieci na wychowaniu) oraz matce (18,4%). Znacznie rzadziej opieka nad dziećmi powierzana była tylko ojcu (2,4%), rodzinie zastępczej (0,7%) albo placówce wychowawczej (0,3%).

Separacja prawna – uchylenie wspólnoty małżeńskiej bez prawa wstępowania w nowy związek małżeński przez którąkolwiek ze stron.

Orzeczenia o separacji dokonuje odpowiedni sąd w formie przewidzianej prawem. W odróżnieniu od rozvodu – separacja nie ma charakteru ostatecznego rozwiązania małżeństwa; na zgodne żądanie małżonków sąd orzeka zniesienie separacji.

W omawianym roku w województwie podlaskim sądy orzekły 34 separacje, czyli o 3 (o 8,1%) mniej niż przed rokiem. W analizowanym okresie wobec małżeństw zamieszkałych w miastach zostało orzeczonych 20 separacji (o 25,9% mniej niż rok wcześniej), natomiast na wsi orzeczono ich 14 (o 40,0% więcej niż w roku poprzednim).

Wykres 9. Separacje orzeczone
Chart 9. Separations

W 2021 r. większość orzeczonych separacji w województwie podlaskim wniesiona była z powództwa żony (79,4%). Biorąc pod uwagę okres trwania małżeństwa (od zawarcia małżeństwa do wniesienia powództwa), separacje najczęściej orzekano w przypadku małżeństw ze stażem wynoszącym 5–9 lat (26,5%) oraz 30 lat i więcej (23,5%).

Biorąc pod uwagę powiaty województwa podlaskiego, w omawianym roku najwięcej separacji orzeczono w Białymstoku – 6. Najwyższą wartość wskaźnika separacji na 100 tys. ludności odnotowano w po-

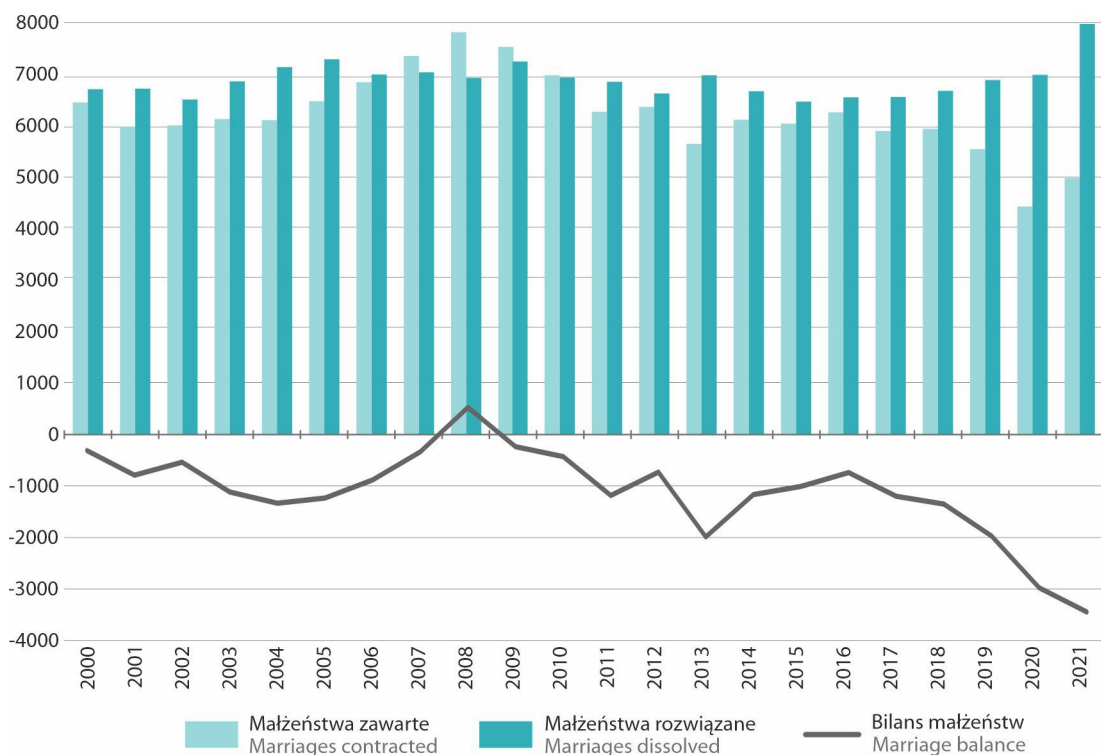
wiatach sejneńskim (10,46) i monieckim (10,42), a najniższą – w mieście Suwałki (1,45) i w powiecie sokólskim (1,58). W powiatach kolneńskim i suwalskim nie odnotowano żadnego przypadku orzeczenia separacji.

Rok 2021 był kolejnym (siedemnastym) od momentu wprowadzenia instytucji separacji, w którym sądy orzekały jej zniesienie. W województwie podlaskim miało miejsce 9 takich przypadków (tyle samo co przed rokiem).

W 2021 r. w regionie odnotowano ujemny bilans małżeństw, co oznacza że liczba nowo zawartych związków małżeńskich była niższa od liczby małżeństw rozwiązanych (po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim). Wyniósł on minus 3462 (w 2020 r. – minus 2991). Taka sytuacja wystąpiła zarówno w miastach, jak i na wsi. W skali kraju także odnotowano ujemny ogólny bilans małżeństw.

Ustanie małżeństwa może nastąpić poprzez śmierć współmałżonka lub rozwód. W 2021 r. w województwie podlaskim śmierć jednego ze współmałżonków stanowiła przyczynę rozwiązania 6537 (80,4% ogółu) małżeństw, przy czym w prawie 3/4 przypadków ustanie małżeństwa było związane ze śmiercią męża. W porównaniu z 2020 r. liczba małżeństw rozwiązanych z powodu śmierci współmałżonka zwiększyła się o 16,5%.

Wykres 10. Małżeństwa zawarte i rozwiązane
Chart 10. Marriages contracted and dissolved

W 2021 r. w województwie podlaskim na 1000 istniejących małżeństw zostało rozwiązanych 31, w tym 25 w wyniku śmierci współmałżonka i 6 w wyniku rozwodu (podobne wskaźniki w tym zakresie zanotowano w skali kraju). Przyczyna ustania małżeństw była zróżnicowana ze względu na miejsce zamieszkania. Z powodu rozwodu w miastach na 1000 istniejących małżeństw rozpadło się 8, a na wsi – 4, natomiast w wyniku śmierci współmałżonka w miastach doszło do rozwiązania 23 na 1000 istniejących małżeństw, a na terenach wiejskich – 27.

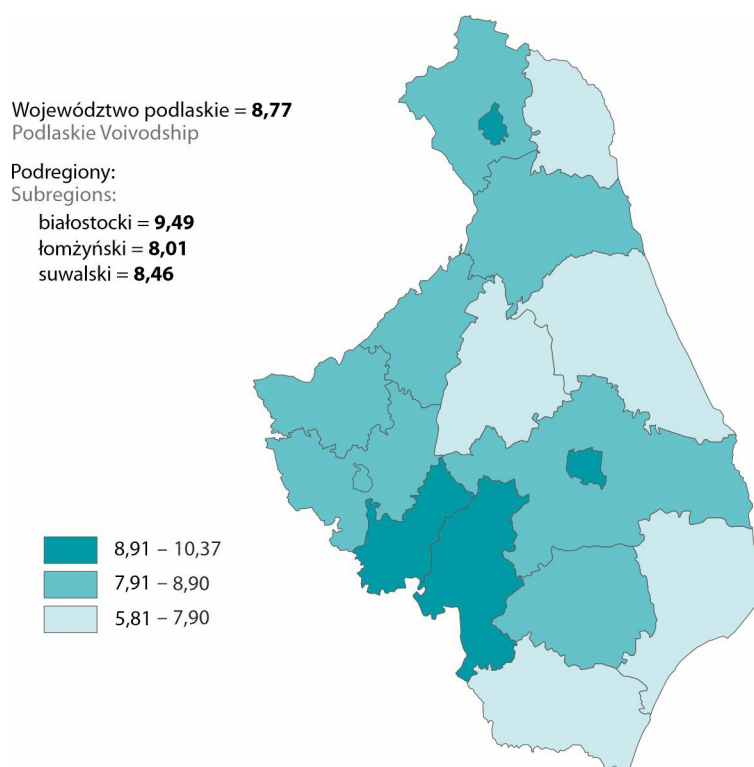
Urodzenie żywe – całkowite wydalenie lub wydobywanie z ustroju matki noworodka, niezależnie od czasu trwania ciąży, który po takim wydaleniu lub wydobywaniu oddycha bądź wykazuje jakiegokolwiek inne oznaki życia, takie jak czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli, bez względu na to, czy sznur pępowiny został przecięty lub łożysko zostało oddzielone.

W 2021 r. liczba urodzeń w regionie spadła w porównaniu z rokiem poprzednim. Zanotowano 10112 urodzeń żywych, tj. o 4,2% (o 445 urodzeń) mniej niż w 2020 r. i o 16,3% mniej niż w 2000 r.

Tablica 4. Urodzenia żywe, współczynniki płodności kobiet i dzietności ogólnej
Table 4. Live birth, female fertility rate and total fertility rate

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Urodzenia żywe Live birth	11928	10825	10557	10112	6498	3614
na 1000 ludności per 1000 population	9,90	9,09	9,10	8,77	9,25	8,02
Współczynnik płodności kobiet Female fertility rate	43,27	37,97	40,46	39,20	40,28	37,39
Współczynnik dzietności ogólnej Total fertility rate	1,38	1,23	1,38	1,36	1,37	1,35

Mapa 6. Urodzenia żywe na 1000 ludności w 2021 r.
Map 6. Live birth per 1000 population in 2021

Współczynnik urodzeń (liczba urodzeń żywych przypadająca na 1000 ludności) w 2021 r. w województwie podlaskim wyniósł 8,77 (w kraju – 8,73), podczas gdy w 2020 r. ukształtował się na poziomie 9,10. W miastach omawiany wskaźnik osiągnął wartość 9,25, natomiast na wsi – 8,02. Analizując powiaty województwa podlaskiego, największe natężenie urodzeń stwierdzono w miastach Białystok (10,37) i Suwałki (9,74) oraz w powiecie wysokomazowieckim (9,16), natomiast najmniejsze – w powiatach: hajnowskim (5,81), siemiatyckim (6,16) oraz sejneńskim (6,53).

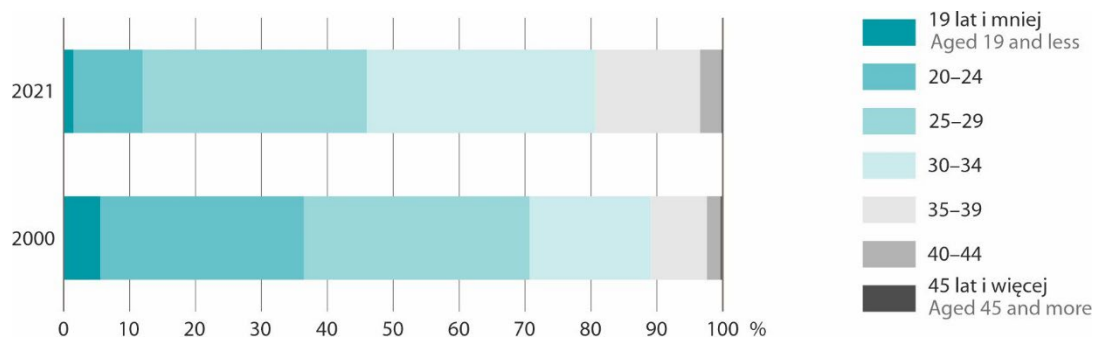
W omawianym roku wśród gmin w regionie najwięcej urodzeń w przeliczeniu na 1000 ludności zanotowano w gminach Miastkowo (12,22) oraz Wasilków (12,12). Najniższy współczynnik urodzeń zaobserwowano w gminach Kleszczele (2,66) oraz Czyże (3,21).

W 2021 r. w województwie podlaskim największy udział w ogólnej liczbie urodzeń żywych stanowiły urodzenia z matek mających 30–34 lata (34,7%) oraz 25–29 lat (34,0%). Podobną sytuację odnotowano rok wcześniej (wówczas ich odsetek wyniósł odpowiednio 33,9% oraz 33,4%).

W latach 2000–2021 w regionie nastąpiły istotne zmiany w strukturze urodzeń żywych według wieku rodzących kobiet. Aż 70,8% matek, które urodziły dziecko w 2000 r. nie przekroczyło 29 roku życia, podczas gdy w 2021 r. ich odsetek zmniejszył się do 45,9%.

Wykres 11. Urodzenia żywe według wieku matki

Chart 11. Live births by age of mother

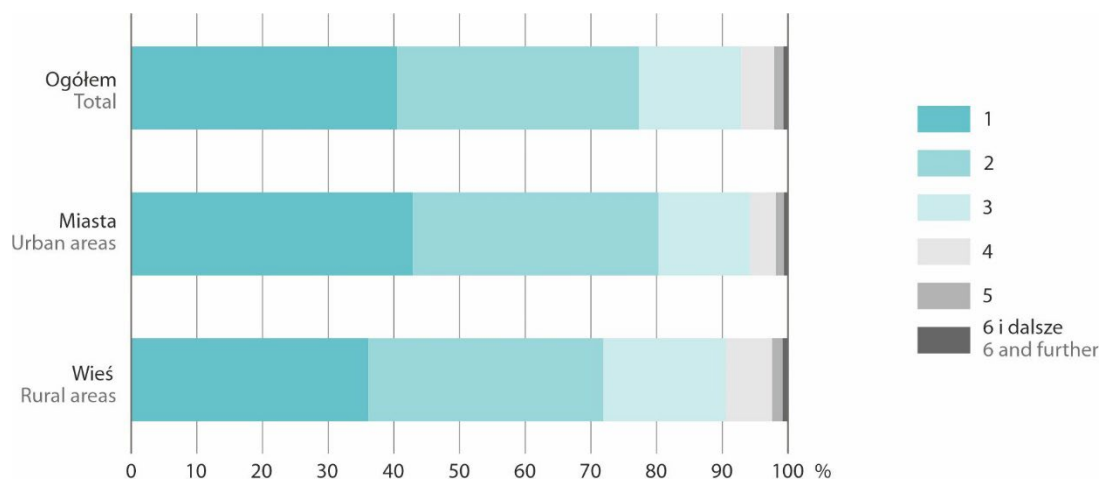
Wśród urodzeń żywych zdecydowanie przeważają urodzenia pojedyncze. W 2021 r. w województwie podlaskim było ich 9817, tj. 97,1% ogółu urodzeń żywych. Ponadto z ciąży bliźniaczych urodziło się 289 dzieci, a z ciąży trójacznych – 6 dzieci.

W 2021 r. w województwie podlaskim urodzenia małżeńskie stanowiły 82,0% wszystkich urodzeń żywych, zaś pozamałżeńskie – 18,0%. Odsetek dzieci urodzonych ze związków pozamałżeńskich był wyższy w miastach i wyniósł 19,9%, podczas gdy na wsi ukształtował się na poziomie 14,7%. W 2020 r. udział urodzeń małżeńskich w ogólnej liczbie urodzeń żywych był nieco niższy niż rok później i wyniósł 81,5%.

Z analizy danych dotyczących liczby urodzeń według kolejności urodzenia dziecka wynika, że w 2021 r. w województwie podlaskim najwięcej było urodzeń pierwszych (40,5% ogółu) oraz drugich (36,8%).

Wykres 12. Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka w 2021 r.

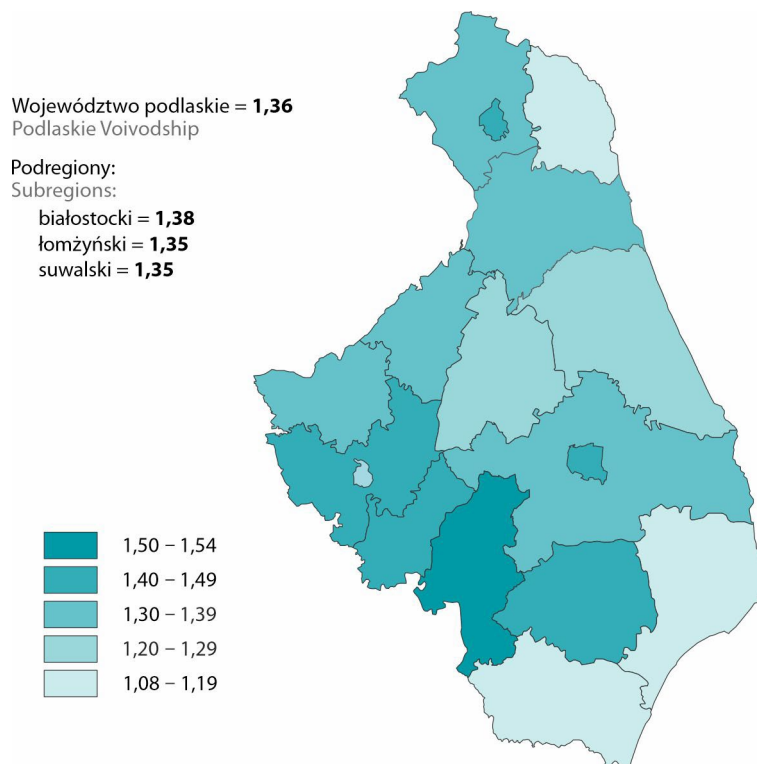
Chart 12. Live births by birth order in 2021

Współczynnik płodności kobiet (liczba urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku 15–49 lat) w Podlaskiem zmniejszył się z 40,46 w 2020 r. do 39,20 w 2021 r. (w kraju – 37,77) W analizowanym roku w miastach współczynnik ten był nieco wyższy i wyniósł 40,28, a na wsi niższy i ukształtował się na poziomie 37,39.

Mapa 7. Współczynnik dzietności ogólnej w 2021 r.

Map 7. Total fertility rate in 2021

Współczynnik dzietności, oznaczający liczbę dzieci, które przeciętnie kobieta urodziłaby w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), wyniósł w omawianym roku 1,36 (w kraju – 1,33) wobec 1,38 w 2020 r. W miastach analizowany wskaźnik osiągnął wartość 1,37, natomiast na wsi – 1,35. Najbardziej korzystna sytuacja demograficzna występuje, gdy współczynnik dzietności, gwarantujący prostą zastępowalność pokoleń, kształtuje się na poziomie 2,1–2,15; jest to wartość optymalna, określana jako korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego.

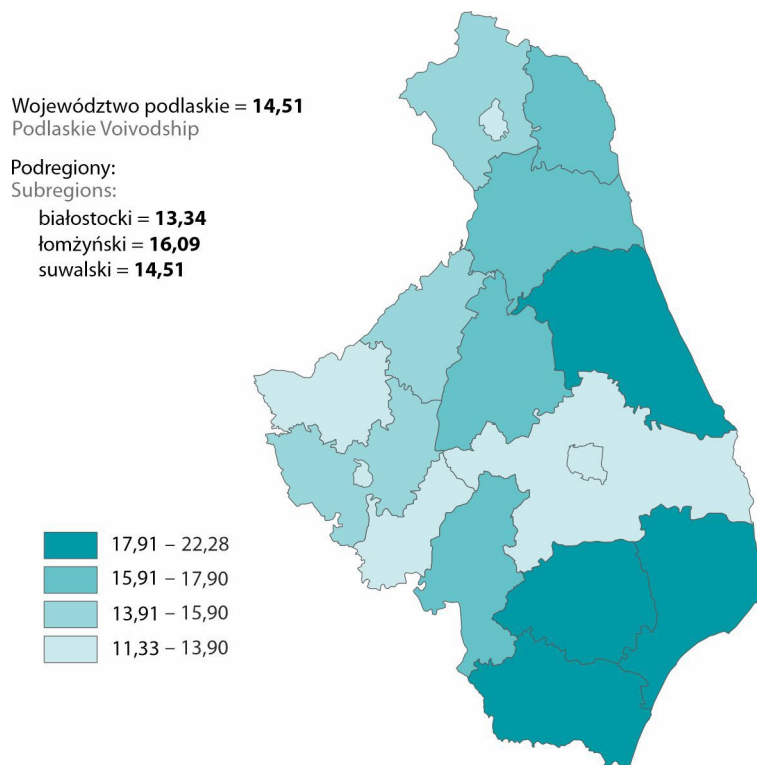
Analizując powiaty województwa podlaskiego, najwyższy współczynnik dzietności odnotowano w wysokomazowieckim (1,54), zambrowskim (1,49) oraz w mieście Suwałki (1,43), natomiast najniższy – w siemiatyckim (1,08), sejneńskim (1,10) oraz hajnowskim (1,15).

Zgon – trwałe, czyli nieodwracalne ustanie czynności narządów niezbędnych do życia (niezależnie od okresu po urodzeniu żywym), w konsekwencji czego następuje ustanie czynności życiowych całego ustroju.

W analizowanym roku w województwie podlaskim zmarło 16725 osób, tj. o 14,4% (o 2103 osoby) więcej niż przed rokiem. Współczynnik umieralności (liczba zgonów na 1000 ludności) ukształtował się na poziomie 14,51 (w Polsce – 13,68). Liczba zgonów przypadająca na 1000 mieszkańców miast wyniosła 12,91, a wsi – 17,00. Najwyższy współczynnik umieralności wystąpił w powiatach: hajnowskim (22,28), bielskim (20,18) i sokólskim (18,64), zaś najniższy zaobserwowano w miastach na prawach powiatu: Suwałki (11,33), Łomża (11,48) i Białystok (12,29).

Mapa 8.
Map 8.

Zgony na 1000 ludności w 2021 r.
Deaths per 1000 population in 2021

Analizując wartość omawianego wskaźnika w poszczególnych gminach w regionie w 2021 r., najwyższą stwierdzono w gminach Orla (41,70) i Czyże (36,96), zaś najniższą – w gminach Wasilków (8,94) oraz Supraśl (9,05).

Wśród osób zmarłych w 2021 r. przeważali mężczyźni i stanowili oni 51,8% omawianej populacji (w 2020 r. – 52,6%). Połowa zmarłych nie ukończyła 79,6 roku (w kraju – 76,5 roku), przy czym dla kobiet wiek środkowy wyniósł 84,4 roku, zaś dla mężczyzn – 73,7 roku. W miastach województwa medianę wieku osób zmarłych określono na 77,9 roku, a na terenach wiejskich – 81,2 roku.

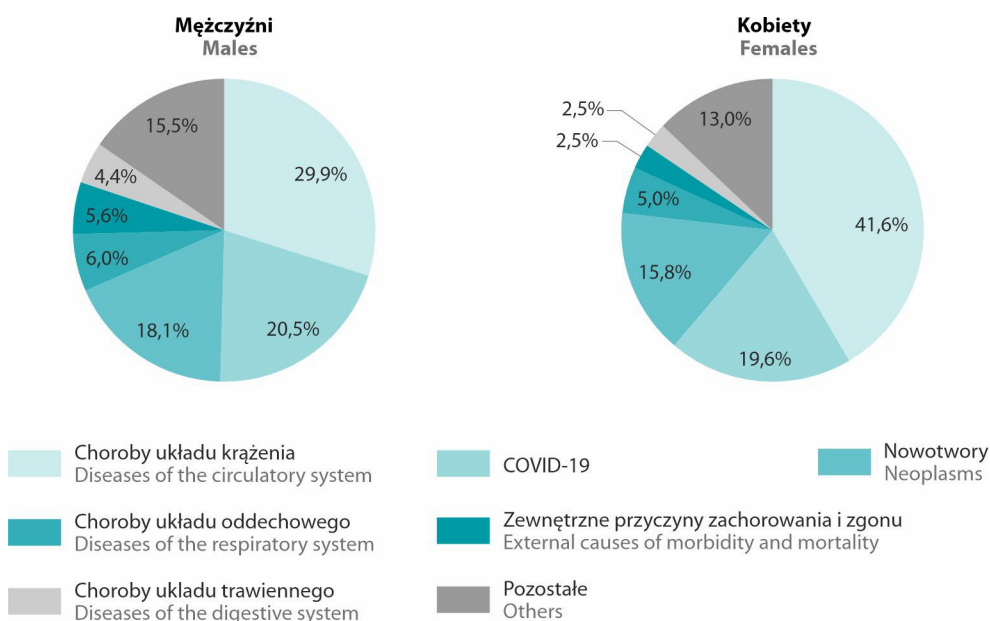
Tablica 5. Zgony
Table 5. Deaths

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Ogółem Total	11814	12302	14622	16725	9067	7658
na 1000 ludności per 1000 population	9,81	10,34	12,61	14,51	12,91	17,00
W tym niemowląt Of which infants	54	49	36	48	29	19
na 1000 urodzeń żywych per 1000 live births	4,53	4,53	3,41	4,75	4,46	5,26

W 2021 r. w regionie zarejestrowano 48 zgonów niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia). W odniesieniu do roku poprzedniego umieralność niemowląt, tj. liczba zgonów dzieci poniżej 1 roku życia przypadająca na 1000 urodzeń żywych, wzrosła z 3,41 do 4,75. W kraju w 2021 r. wskaźnik ten był niższy i przyjął wartość 3,94.

W województwie podlaskim, tak jak w całej Polsce, przyczyną największej liczby zgonów były nadal choroby układu krążenia, które w omawianym roku stanowiły przyczynę 35,6% ogólnej liczby zgonów w Podlaskiem i 34,8% – w kraju. Umieralność w wyniku chorób układu krążenia jest wyższa wśród kobiet niż mężczyzn. W 2021 r. w regionie były one powodem 41,6% wszystkich zgonów pań i 29,9% – panów.

Wykres 13. Struktura zgonów według płci i przyczyn w 2021 r.
Chart 13. Structure of deaths by sex and causes in 2021

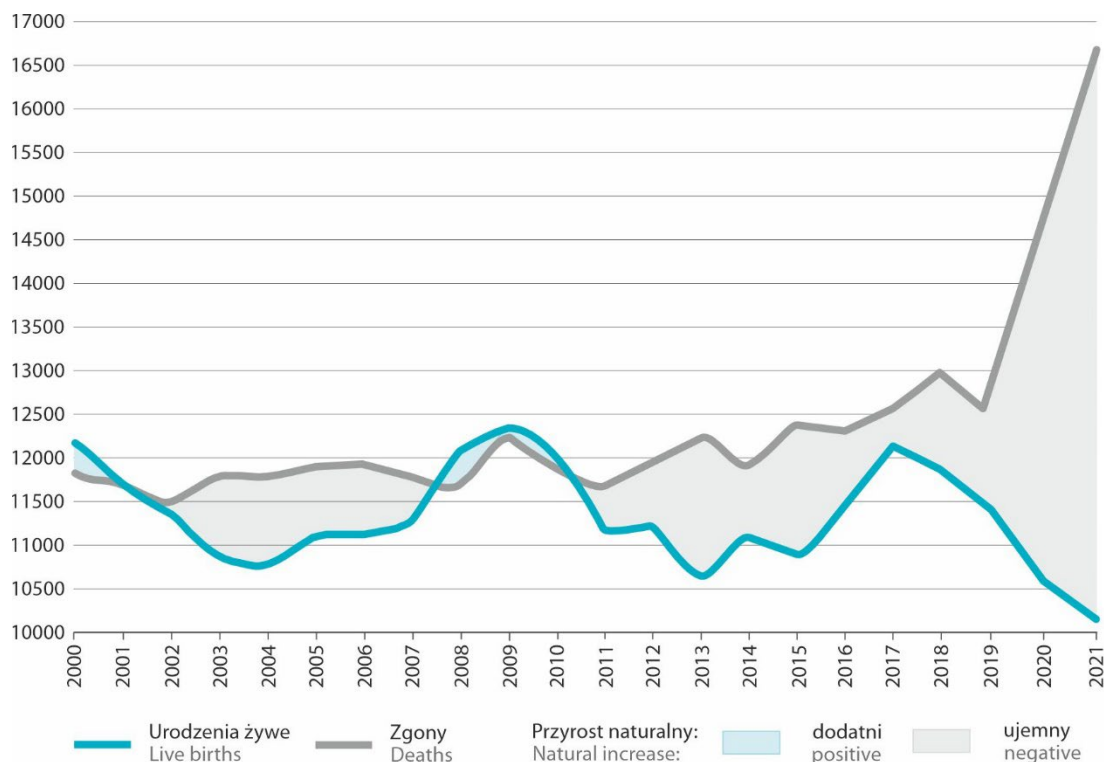

W wyniku pandemii wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 r. pojawiła się nowa przyczyna zgonów – COVID-19. W 2021 r. zgony z powodu tej choroby stanowiły 20,1% wszystkich zgonów w województwie podlaskim (w Polsce – 17,3%). Umieralność w wyniku COVID-19 była wyższa wśród mężczyzn niż wśród kobiet. Choroba ta spowodowała 20,5% wszystkich zgonów panów i 19,6% – pań.

Choroby nowotworowe, będące kolejną istotną przyczyną zgonów, w analizowanym roku spowodowały 17,0% ogółu zgonów w województwie (w kraju – 19,6%), przy czym wśród kobiet odsetek ten wyniósł 15,8%, a w przypadku mężczyzn – 18,1%. Kolejną przyczyną zgonów są choroby układu oddechowego; w 2021 r. spowodowały one 5,5% ogółu zgonów w regionie (w – kraju 5,4%). Wśród kobiet odsetek ten wyniósł 5,0%, a w przypadku mężczyzn – 6,0%.

Przyrost naturalny stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

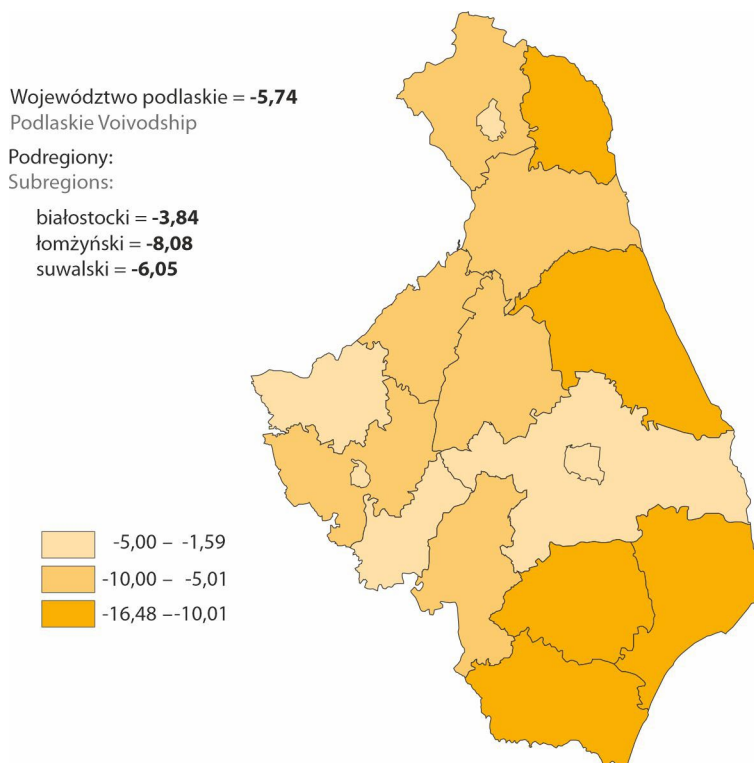
Wykres 14. Ruch naturalny ludności
Chart 14. Vital statistics

W 2021 r., podobnie jak w roku poprzednim, w województwie podlaskim odnotowano ujemny przyrost naturalny ludności. Wyniósł on minus 6613 (w 2020 r. – minus 4065). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców regionu ukształtował się na poziomie minus 5,74 (wobec minus 3,50 w poprzednim roku) i był niższy od wskaźnika ogólnokrajowego wynoszącego minus 4,95. Przyrost naturalny przyjął wartość ujemną, zarówno w miastach jak i na terenach wiejskich województwa podlaskiego, i w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ukształtował się odpowiednio na poziomie minus 3,66 oraz minus 8,98. W Polsce w 2021 r. również stwierdzono ujemny przyrost naturalny w miastach i na terenach wiejskich, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przybrał on odpowiednio wartość minus 5,65 oraz minus 3,91. W Podlaskiem w omawianym roku ujemny przyrost naturalny odnotowano we wszystkich powiatach. Najwyższe wartości omawiany wskaźnik przyjął w miastach Suwałki oraz Białystok i w przeliczeniu na 1000 mieszkań-

ców wyniósł odpowiednio minus 1,59 i minus 1,92. Najniższe jego wartości stwierdzono natomiast w powiatach: hajnowskim (minus 16,48), bielskim (minus 12,07) oraz siemiatyckim (minus 12,02).

Mapa 9. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2021 r.
Map 9. Natural increase per 1000 population in 2021

Wśród gmin województwa podlaskiego w 2021 r. dodatni przyrost naturalny zanotowano tylko w gminie Wasilków, gdzie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ukształtował się on na poziomie 3,18. W pozostałych gminach odnotowano ujemny przyrost naturalny, a najniższe jego wartości w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wystąpiły w gminach Orla (minus 36,59) oraz Czyże (minus 33,74).

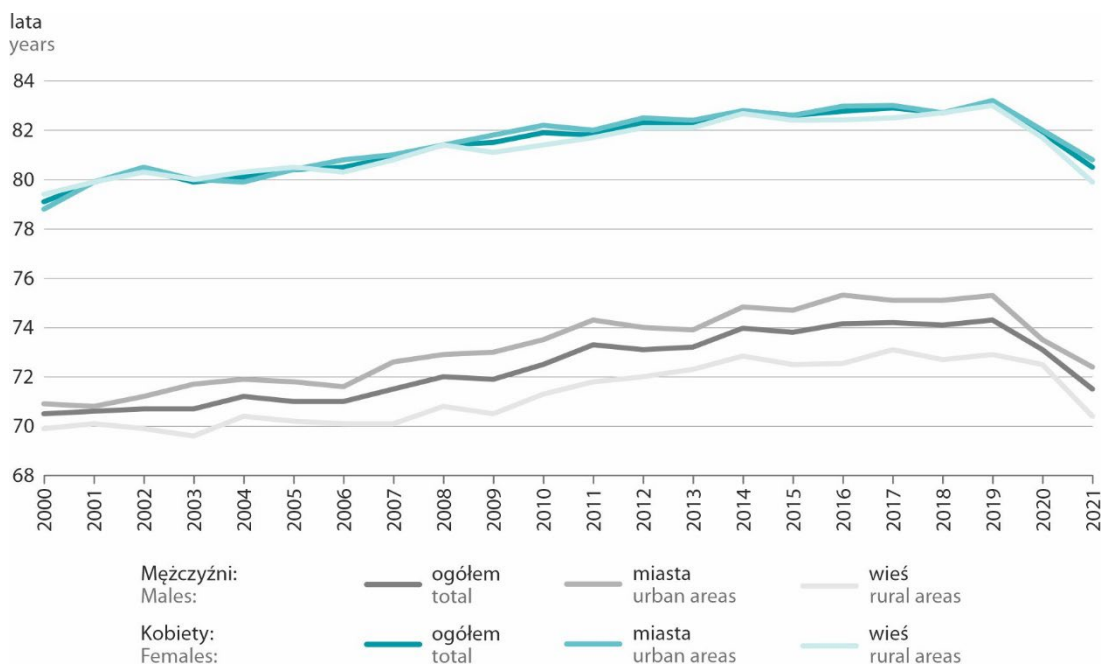
Rozdział 3. Trwanie życia

Chapter 3. Life expectancy

Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

W 2021 r. w województwie podlaskim przeciętne trwanie życia wyniosło 71,5 roku w przypadku mężczyzn oraz 80,5 roku dla kobiet. W skali kraju wskaźnik przeciętnego trwania życia mężczyzn był wyższy niż w województwie, a przeciętnego trwania życia kobiet – niższy i ukształtował się odpowiednio na poziomie 71,8 roku i 79,7 roku. Zarówno w województwie podlaskim, jak i w całej Polsce występuje zjawisko wysokiej nadumieralności mężczyzn. W omawianym roku różnica między przeciętnym trwaniem życia kobiet i mężczyzn w Podlaskiem wyniosła 8,9 roku, a w kraju – 7,9 roku.

Wykres 15. Przeciętne trwanie życia
Chart 15. Life expectancy

W porównaniu z 2020 r. w województwie podlaskim zaobserwowano skrócenie trwania życia mężczyzn o 1,5 roku, a kobiet o 1,4 roku. W ciągu ostatnich dwudziestu jeden lat w regionie trwanie życia mężczyzn wydłużyło się o 1 rok, zaś kobiet – o 1,3 roku (w skali kraju odpowiednio o 2 lata oraz 1,7 roku). W latach 2000–2019 w województwie podlaskim przeciętne trwanie życia, zarówno mężczyzn jak i kobiet, systematycznie wydłużało się. Od 2020 r., na skutek zwiększonej liczby zgonów, oczekiwana długość trwania życia ulegała skróceniu dla obu płci.

Zarówno mężczyźni, jak i kobiety dłużej żyją w miastach niż na wsi. W 2021 r. w województwie podlaskim przeciętne trwanie życia mężczyzn zamieszkałych w miastach wyniosło 72,4 roku, tj. o 1,9 roku więcej niż mężczyzn na wsi. Mieszkanek miast żyły przeciętnie 80,8 roku, czyli o 0,9 roku dłużej niż kobiety mieszkające na wsi.

Rozdział 4. Migracje ludności

Chapter 4. Migration of population

Przez **migracje wewnętrzne** rozumie się zmiany miejsca stałego (lub czasowego) pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy w celu osiedlenia się na stałe (lub pobyt czasowy) oraz przemeldowanie z pobytu czasowego na pobyt stały w danej miejscowości, jeżeli poprzednie miejsce pobytu stałego znajdowało się w innej gminie. W przypadku gminy miejsko-wiejskiej migracją jest również zmiana miejsca zamieszkania między terenami miejskimi i wiejskimi gminy.

Migracje wewnętrzne ludności nie uwzględniają zmian adresu w granicach tej samej jednostki, gdyż takie przemieszczenie nie powoduje zmiany w liczbie i strukturze ludności tej jednostki.

W ramach migracji wewnętrznych ludności rozróżnia się **ruch międzywojewódzki**, czyli przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego województwa oraz **ruch wewnątrzwojewódzki**, tj. zmiany miejsca zamieszkania osób w granicach tego samego województwa.

Przez określenie „**napływ**” rozumie się nowe zameldowania na pobyt stały, przez „**odpływ**” – wymeldowania z pobytu stałego (tj. zameldowania w innej jednostce na pobyt stały).

W 2021 r. w ramach migracji wewnętrznych zameldowało się w naszym województwie 12201 osób, a wymeldowało się 13858 osób, tj. odpowiednio o 11,8% i 9,8% więcej niż rok wcześniej. W omawianym roku saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały osiągnęło wartość minus 1657 (rok wcześniej – minus 1702). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosło minus 1,44 (w 2020 r. – minus 1,47), przy czym w miastach ukształtowało się na poziomie minus 3,27, podczas gdy w na terenach wiejskich było dodatnie i wyniosło 1,42.

Tablica 6. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały
Table 6. Internal migration of population for permanent residence

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Napływ Inflow	11731	10419	10918	12201	5953	6248
Odpływ Outflow	13347	12326	12620	13858	8249	5609
Saldo migracji Net migration	-1616	-1907	-1702	-1657	-2296	639
na 1000 ludności per 1000 population	-1,34	-1,60	-1,47	-1,44	-3,27	1,42

Wśród osób przemieszczających się w ramach ruchu wewnętrznego dominowały kobiety, które stanowiły 53,3% ogólnej liczby ludności napływającej oraz 54,0% ogólnego odpływu ludności w Podlaskiem.

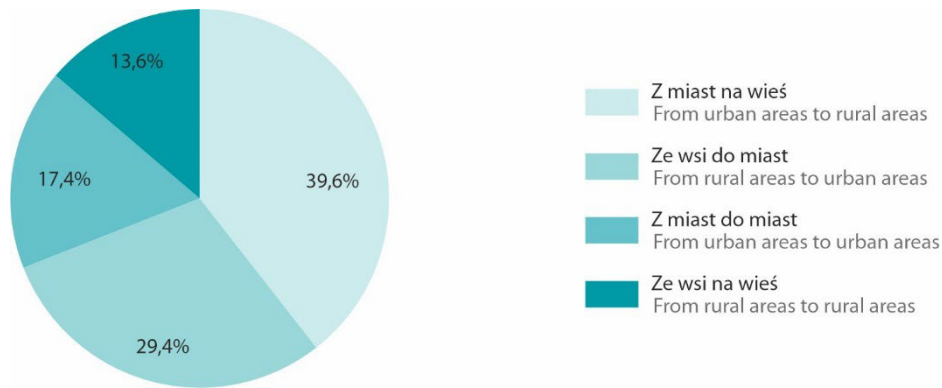
Biorąc pod uwagę wiek osób migrujących, zarówno wśród przybywających na stałe jak i wśród wyjeżdżających przeważały osoby młode. Najczęściej migrowały osoby w wieku od 30 do 34 lat (ich udział w ogólnym napływie ludności wyniósł 15,2%, a w odpływie – 16,8%), od 25 do 29 lat (odpowiednio 14,7% i 16,8%) oraz od 35 do 39 lat (odpowiednio 11,3% i 11,5%).

W 2021 r. wśród migracji wewnętrznych przeważały migracje wewnątrzwojewódzkie, dotyczące osób przemieszczających się między gminami województwa. Miejsce zamieszkania w granicach województwa podlaskiego zmieniło 10014 osób. Najczęstszym kierunkiem ruchu ludności były przemieszczenia

z miast na wieś, które dotyczyły 3969 osób, w przeciwnym kierunku (ze wsi do miast) przeprowadziły się 2944 osoby. Najmniej osób przemieściło się ze wsi na wieś – 1356.

Wykres 16. Migracje wewnątrzwojewódzkie na pobyt stały według kierunków w 2021 r.

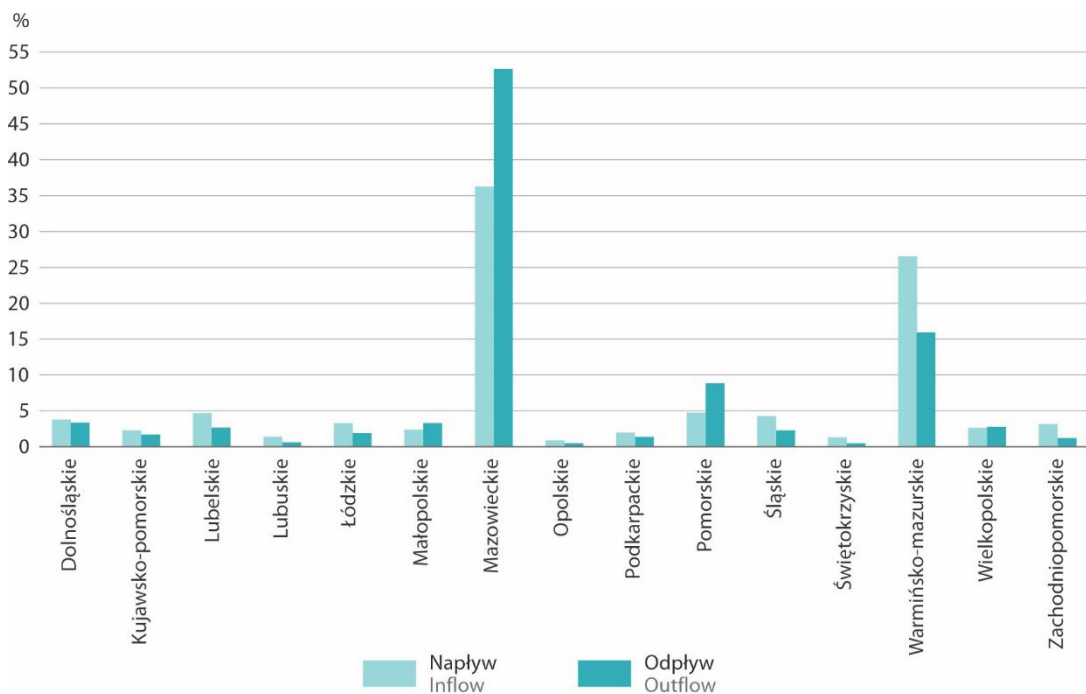
Chart 16. Intra-voivodship migration for permanent residence by directions in 2021

W omawianym roku z innych województw w kraju do województwa podlaskiego przybyło 2187 osób, a do innych regionów w Polsce przeprowadziły się 3844 osoby. Najwięcej osób przyjechało z województw: mazowieckiego (36,4% ogółu przybywających z innych regionów kraju), warmińsko-mazurskiego (26,6%) oraz pomorskiego (4,8%). Osoby, które wymeldowały się z terenu województwa podlaskiego również najczęściej wybierały województwa: mazowieckie (52,8%), warmińsko-mazurskie (16,0%) oraz pomorskie (8,9%).

Wykres 17. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według województwa obecnego i poprzedniego zamieszkania w 2021 r.

Chart 17. Internal migration of population for permanent residence by voivodship of present and previous place of residence in 2021

Migracje zagraniczne ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania. Obowiązujące w Unii Europejskiej Rozporządzenie (WE) nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. zawiera definicję migracji uwzględniającą zamierzony okres zamieszkania w innym kraju wynoszący co najmniej 12 miesięcy. W rozumieniu tej definicji:

- **imigracja** to przybycie do kraju osoby będącej uprzednio rezydentem innego kraju z zamiarem przebywania przez okres co najmniej 12 miesięcy,
- **emigracja** to opuszczenie kraju przez jego rezydenta z zamiarem przebywania za granicą przez okres co najmniej 12 miesięcy.

Rezydentem kraju jest osoba, która przebywa lub zamierza przebywać w danym kraju przez co najmniej 12 miesięcy.

Tablica 7. Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały
Table 7. International migration of population for permanent residence

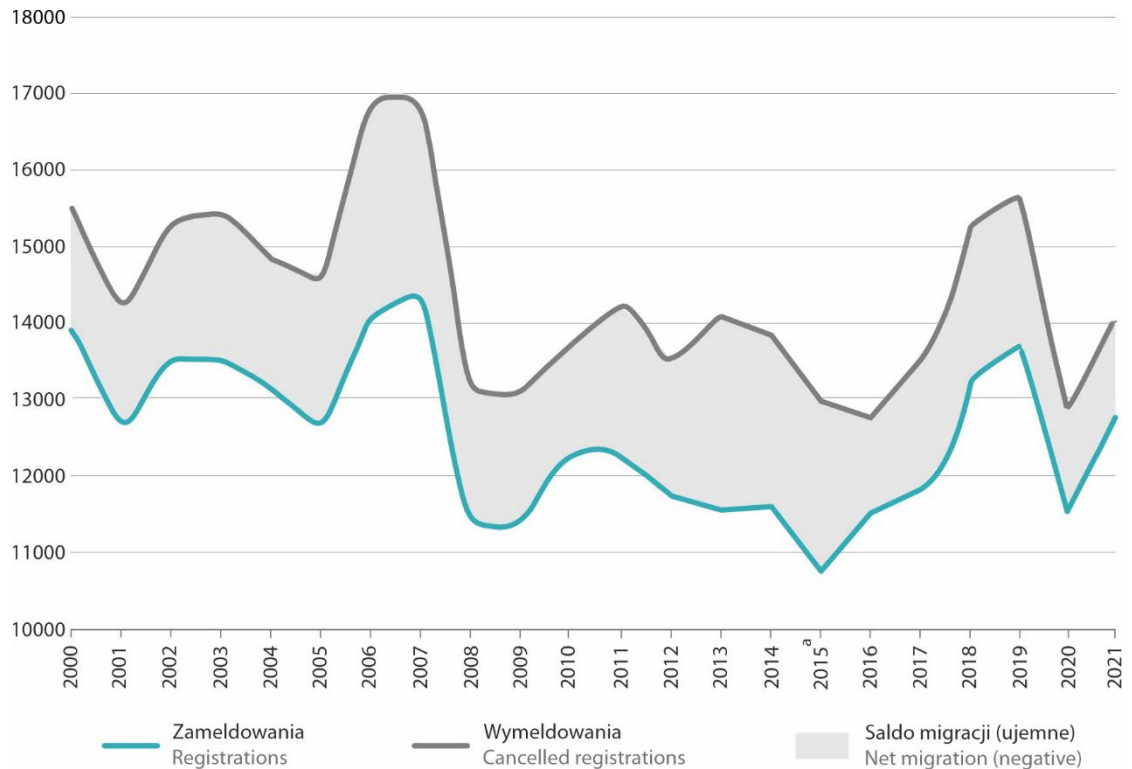
Wyszczególnienie Specification	2010	2014	2020	2021		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Napływ Inflow	521	305	534	655	449	206
Odływ Outflow	421	642	150	212	168	44
Saldo migracji Net migration	100	-337	384	443	281	162
na 1000 ludności per 1000 population	0,08	-0,28	0,33	0,38	0,40	0,36

W 2021 r. w województwie podlaskim liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w związku z wyjazdem poza granice kraju wyniosła 212 i w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 62. Liczba osób przybywających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w 2021 r. ukształtowała się na poziomie 655 i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 121. W związku z tym, saldo migracji zagranicznych było dodatnie i przyjęło wartość 443, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosło 0,38 (w kraju – 0,09), podczas gdy rok wcześniej ukształtowało się na poziomie 0,33.

Wśród imigrantów przeważali mężczyźni (52,5% ich ogólnej liczby). Najwięcej imigrantów było w wieku 0–4 lata (31,6%) oraz 5–9 lat (19,1%). W 2021 r. najwięcej osób przybyło z Białorusi (25,5% ogółu), Wielkiej Brytanii (17,6%) i Belgii (13,9%).

Wśród osób opuszczających na stałe województwo podlaskie przeważały kobiety (55,7% ogólnej liczby emigrantów). Emigranci pochodzili głównie z miast – 79,2%. Najwięcej emigrantów było w wieku 35–39 lat (18,4%), 30–34 lata (15,1%) oraz 25–29 lat (12,3%). W 2021 r. wśród emigrantów najliczniejszą grupę stanowiły osoby, które wyjechały do Belgii (22,6%), Wielkiej Brytanii (20,3%) oraz Stanów Zjednoczonych (18,4%).

Wykres 18. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały
 Chart 18. Internal and international migration of population for permanent residence

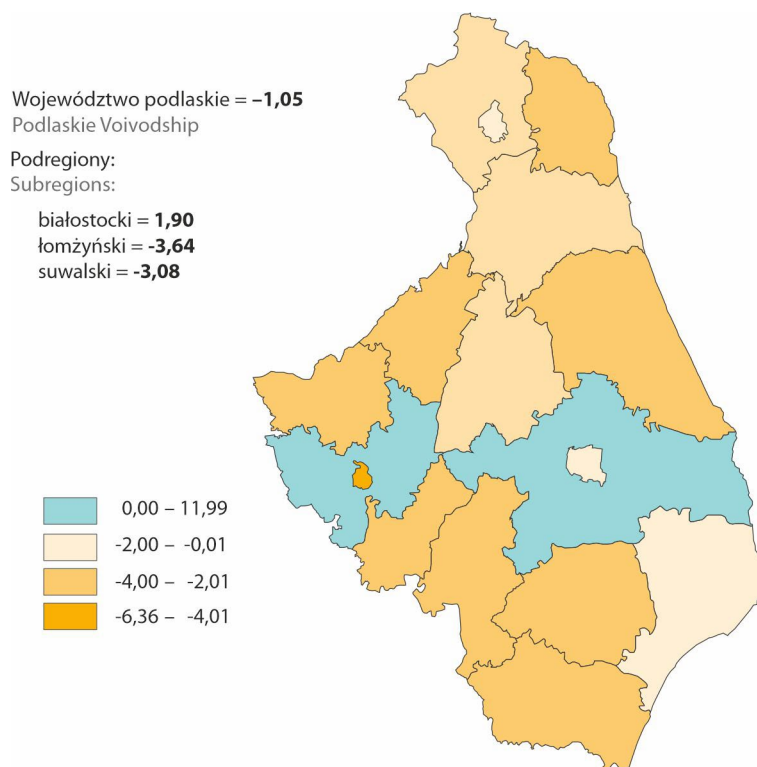

^a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
^a In case of the international migration data relate to 2014.

W Podlaskiem od wielu lat utrzymuje się ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały. W 2021 r. ukształtowało się ono na poziomie minus 1214, a w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosło minus 1,05 (w 2020 r. – odpowiednio minus 1318 i minus 1,14). W miastach omawiany wskaźnik przyjął wartość minus 2,87, zaś na terenach wiejskich był dodatni i ukształtował się na poziomie 1,78.

Największy ruch wędrownkowy odnotowano w mieście Białystok i powiecie białostockim. Liczba osób zameldowanych wyniosła tu odpowiednio 2697 oraz 3636, a wymeldowanych – 3275 i 1783. Dodatkowo saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wystąpiło tylko w powiatach: białostockim (1853) i łomżyńskim (69). W pozostałych powiatach stwierdzono ujemne saldo migracji, przy czym najniższe zaobserwowano w mieście Białystok (minus 578). W przeliczeniu na 1000 ludności najwyższe saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych odnotowano w powiecie białostockim (11,99), a najniższe – w mieście Łomża (minus 6,36).

Mapa 10. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2021 r.
 Map 10. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2021

Wśród gmin województwa podlaskiego dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności wystąpiło głównie w gminach otaczających miasta na prawach powiatu oraz mniejsze ośrodki miejskie, zaś najwyższe zanotowano w gminach Wasilków (25,78) oraz Choroszcz (24,27). Najniższy poziom analizowanego wskaźnika zaobserwowano w gminach Wiżajny (minus 18,24) oraz Lipsk (minus 16,90).

Rozdział 5. Prognoza ludności

Chapter 5. Population projection

Założenia ostatniej prognozy ludności przewidują na najbliższe lata systematyczne zmniejszanie się liczby ludności województwa podlaskiego, przy czym tempo spadku będzie coraz większe. W 2025 r. liczba ludności w regionie osiągnie poziom 1147 tys. osób, zaś w 2050 r. – 982 tys. osób, zatem w okresie najbliższych dwudziestu dziewięciu lat zmniejszy się o 166 tys. osób. Ubytek ten w ponad 3/5 dotyczyć będzie ludności miejskiej (podobnie jak w Polsce, gdzie przewiduje się, że spadek liczby ludności będzie obserwowany głównie wśród mieszkańców miast).

Przewidywane są niekorzystne zmiany w strukturze wieku ludności praktycznie w całym okresie objętym prognozą, a będą one dotyczyły głównie:

- starzenia się całego społeczeństwa,
- starzenia się zasobów siły roboczej,
- zmniejszania się liczby i udziału osób w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji ludności,
- wzrostu współczynnika obciążenia demograficznego, zwłaszcza grupą osób w wieku poprodukcyjnym.

W okresie, którego dotyczy prognoza liczba osób w wieku produkcyjnym będzie ulegała systematycznemu zmniejszaniu się z poziomu 682 tys. w 2021 r. do 469 tys. w 2050 r. Starzenie się społeczeństwa spowoduje znaczące ubytki ludności w wieku mobilnym, a także jej przesunięcie w kierunku niemobilnych grup wieku. O ile w 2021 r. osoby w wieku mobilnym stanowiły 60,6% ogółu ludności w wieku produkcyjnym, to przewiduje się, iż w 2050 r. ich odsetek wyniesie 54,0%.

Prognoza ludności w przekroju powiatów dla województwa podlaskiego wskazuje, iż do 2050 r. tylko w powiecie białostockim oczekiwany jest wzrost liczby mieszkańców (o 1,4%). W pozostałych powiatach przewiduje się spadek liczby ludności, a największy spodziewany jest w powiatach hajnowskim (o 35,8%) oraz siemiatyckim (o 28,6%).

Według prognozy ludności gmin, opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny, przewiduje się, że do 2030 r. w województwie podlaskim w większości gmin nastąpi zmniejszenie liczby mieszkańców. Duży spadek liczby ludności (powyżej 10,0%) będzie dotyczył pięciu gmin województwa podlaskiego, tj.: Milejczyce (15,8%), Dubicze Cerkiewne (o 14,8%), Orla (o 12,3%), Czyże (o 11,9%) oraz Szudziałowo (o 11,3%).

Uwagi ogólne

1. W publikacji zaprezentowano dane o ludności w województwie podlaskim w dniu 31 grudnia według płci i wieku. Ponadto zamieszczono w niej informacje dotyczące ruchu naturalnego oraz migracji, a także przeciętnego dalszego trwania życia i prognozy ludności.
2. Dane dotyczące ludności opracowano na podstawie:
 - bilansów stanu i struktury ludności zamieszkałej na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego. Od roku 2020 bazą wyjściową bilansu stanu i struktury ludności są wyniki NSP 2021. W związku z tym dane, jak i wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności (płeć, grupy wieku) od 2020 r. zostały przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2021,
 - rejestrów Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały oraz pobyt czasowy,
 - sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach,
 - sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach i separacjach.
3. Bilans ludności został opracowany według krajowej definicji zamieszkania, w której uwzględniane są migracje czasowe wewnętrzne, tj. różnica między liczbą osób, które czasowo wyjechały z gminy na ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) do innego miejsca w kraju a liczbą osób przybyłych z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące); do ludności gminy nie są zatem zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast są zaliczani stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).
4. **Dane o ludności, a także przeliczenia na 1 mieszkańca** (1000 ludności itp.) opracowano przyjmując jako bazę wyjściową:
 - do 2009 r. – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla lat 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2002 r.,
 - w latach 2010–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2011 r.
 - od 2020 r. – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021. Dane prezentowane za 2020 r. zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w opracowaniu „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie podlaskim w 2020 r.”.

Do 2009 r. podstawą dla wyliczeń współczynników demograficznych i dotyczących migracji ludności (np. na 1000 ludności) była kategoria ludności zameldowanej na pobyt stały. Począwszy od danych za 2010 r. podstawą opracowania współczynników dla okresów rocznych jest ludność według stanu w dniu 30 czerwca danego roku.
5. **Przyrost rzeczywisty ludności** jest sumą przyrostu naturalnego ludności oraz salda migracji wewnętrznych i zagranicznych (na pobyt stały i czasowy).
6. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano w następujący sposób:
 - małżeństwa – według miejsca zamieszkania męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą przyjmuje się miejsce zamieszkania żony przed ślubem),
 - urodzenia – według miejsca zamieszkania matki noworodka,
 - zgony – według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

7. **Prognoza ludności** do 2050 r. opracowana została na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 grudnia 2013 r. oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych.

Prognoza dla powiatów jest spójna z prognozą dla województwa. Wyniki dla województwa są zbliżone z sumą stanów ludności w poszczególnych powiatach w województwie, a niewielkie różnice wynikają z zaokrągleń.

„Prognoza ludności gmin na lata 2017–2030” została opracowana w oparciu o długoterminowe założenia „Prognozy ludności Polski na lata 2014–2050” oraz „Prognozy dla powiatów i miast na prawach powiatu na lata 2014–2050”. Rozbieżności między rzeczywistymi a prognozowanymi wielkościami obserwowane w ciągu kolejnych lat wymagały dokonania korekty danych wejściowych i aktualizacji założeń na poziomie kraju. W związku z powyższym, wyniki prognozy dla gmin po zregulowaniu nie są w pełni spójne z opublikowanymi wynikami prognoz ludności dla jednostek wyższego poziomu. Prognoza ludności gmin do 2030 r. jako punkt wyjścia przyjmuje stan ludności w dniu 31 grudnia 2016 r. w obowiązującym wówczas podziale administracyjnym. Ze względu na dużą zmienność współczynników demograficznych w czasie w poszczególnych gminach, skrócono horyzont prognozy. Ostatnim rokiem prognozy ludności gmin jest rok 2030.

8. Przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
9. Dane prezentowane są w układzie Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 czerwca 2003 r., z późn. zm.). Od 1 stycznia 2018 r. obowiązują zmiany wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r., zgodnie z którym Polskę podzielono na 3 poziomy, w ramach których funkcjonuje 97 jednostek statystycznych NUTS:
- NUTS 1 – makroregiony (grupujące województwa) – 7 jednostek,
 - NUTS 2 – regiony (województwa lub ich części) – 17 jednostek,
 - NUTS 3 – podregiony (grupujące powiaty) – 73 jednostki.

W województwie podlaskim wyodrębniono 3 podregiony, tj. białostocki (obejmujący swym zasięgiem powiaty: białostocki, sokólski i miasto Białystok), łomżyński (powiaty: bielski, hajnowski, kolneński, łomżyński, siemiatycki, wysokomazowiecki, zambrowski i miasto Łomża) oraz suwalski (powiaty: augustowski, grajewski, moniecki, sejneński, suwalski i miasto Suwałki).

- 10.** Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
- 11.** Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

General notes

1. Publication presents data on population in the Podlaskie Voivodship on 31 December by sex and age. Moreover, there are included information on vital statistics and migration as well as life expectancy and population projection.
2. The data on population was compiled on the basis of:
 - balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census. From 2020, the base of the population balance and structure is the results of the National Population Census 2021. Therefore, data and indicators relating to the number and structure of the population (sex, age groups) from 2020 have been recalculated in accordance with the balance prepared on the basis of the results of the National Population Census 2021,
 - registers of the Chancellery of the Prime Minister – on internal and international migration of population for permanent and temporary residence,
 - documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths,
 - documentation of courts — regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.
3. The population balance was compiled according to the national definition of residence which includes internal migration for temporary stay, i.e. the difference between the number of persons who temporarily left a gmina for more than 3 months (until 2005 – more than 2 months) to another place in the country and the number of persons who arrived from somewhere else in the country for more than 3 months (until 2005 – more than 2 months). The gmina population, therefore, does not include immigrants staying in Poland temporarily, unlike Polish permanent residents temporarily staying abroad (regardless of the period of their temporary presence/absence) who are counted among the population of a gmina.
4. **Data about population and indicators per capita** (per 1000 population etc.) were compiled on the basis:
 - to 2009 – of the results of the Population and Housing Census 2002, for 2000 and 2001 by the administrative division valid as of 31 December 2002,
 - for the years 2010–2019 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 December 2011,
 - since 2020 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2021. Data for 2020 have been changed in comparison with those published in the study "Population, vital statistics and migration in Podlaskie Voivodship in 2020".

Until 2009 the calculation of demographic rates and migrations indicators were based on the concept of permanent residence. Starting from data for year 2010 annually rates are calculated using the actually residing population as of 30 June for the given year.
5. **Actual increase of population** is the sum of natural increase of population and internal and international net migration (for permanent and temporary residence).
6. Data regarding the **vital statistics** according to the territorial division were compiled as follows:
 - marriages – according to the husband's place of residence before the marriage (in case when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used),
 - births – according to the mother's place of residence,
 - deaths – according to the deceased's place of residence.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women at the reproductive age (15–49). Besides total rate, there are also published age specific fertility rates, calculated as the ratios of the number of live births from women in a given age group and the number of these women in the same age group. Births from mothers aged under 15 are included in the group 15–19 and from mothers aged 50 and more – in the group 45–49.

Reproduction rates of the population:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be borne by a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e. assuming that age specific fertility rates for this period are constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be borne by a woman assuming that the woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

7. **Population projection** until 2050 was calculated as of 31 December 2013 as well as assumptions concerning tendencies in fertility, mortality and international migration.

Projection for powiats is consistent with projection for the voivodship. Results for the voivodship are in line with the sum of population sizes in respective powiats of the voivodship, and slight differences result from mathematical roundings.

“Population projection for gminas for the years 2017–2030” was calculated on the basis of long-term assumptions by “Population Projection 2014–2050” as well as “Projection for powiats and cities with powiat status 2014–2050”. Discrepancies between real and forecasted values observed over the next years required adjustments of input data and country-specific update of assumptions. Due to the above, the results of the projection for gminas after aggregation are not fully consistent with the published results of population projections for higher-level units. The population projections for gminas up to 2030 as a starting point assumes the state of the population as of 31 December 2016 in the obligatory administrative division. Due to the high variability of demographic factors over time in individual gminas, the horizon of the projection has been shortened. The last year of the population projection for gminas is 2030.

8. The term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.
9. Data are presented in accordance with the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS) obligatory in the countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 June 2003, with later amendments). Since 1 January 2018 were obligatory amendments introduced by Commission Regulation (EU) 2016/2066 of 21 November 2016, according to which from Poland is divided into 3 levels, under which there are 97 NUTS statistical units in Poland:
- NUTS 1 – macroregions (grouping voivodships) – 7 units,
 - NUTS 2 – regions (voivodships or their parts) – 17 units,
 - NUTS 3 – subregions (grouping powiats) – 73 units.

In Podlaskie Voivodship 3 subregions (NUTS 3) were distinguished: białostocki (including the following powiats: białostocki, sokólski and city with powiat status Białystok), łomżyński (powiats: bielski, hajnowski, kolneński, łomżyński, siemiatycki, wysokomazowiecki, zambrowski and city with powiat status Łomża) as well as suwalski (powiats: augustowski, grajewski, moniecki, sejneński, suwalski and city with powiat status Suwałki).

- 10.** Due to the rounding of data, in some cases sums of components can slightly differ from the amount given in the item "total".
- 11.** Selected information for the last year is presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.